Ушбу сонда:
2 ХАТ ОРТИДА ИНСОН ТАҚДИРИ
3 ШИКОЯТ ВА АРИЗАЛАР СУДДА ҚАНДАЙ ТЕКШИРИЛАДИ?
4 ШАНБА – ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ
ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2004 йил 11 сентябр, шанба № 148 (1781)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ҲАВАС ҚИЛСА АРЗИЙДИ

Галаосиёда олти юзта ўқувчига мўлжалланган педагогика коллежини қайта таъмирлаш ва янги биноси бунёд этишда 1,3 миллиард сўмлик қурилиш ишлари бажарилди.

– Коллеж биноси қурилишида 47-кўчма механизациялашган жамланма, «Таъмирқурилиш» корхонаси, шунингдек, «Евромонтаж», «Бош» фирмалари асосий ишларни бажаришди, - деди коллеж директори Салоҳиддин Ғаффоров «Туркистон-пресс» мухбирига.

Коллежда талабаларнинг ўқиш ва ўрганишлари учун барча шароитлар яратилди. Хусусан, бу ерда компьютер синфлари, хорижий тилларни ўрганиш учун лингофон хоналари, физика ва кимё фанлари хоналари тўлиқ жиҳозланди. Шунингдек, коллежда ошхона ва кутубхона, спорт зали, ювиниш хоналари фаолият кўрсатмоқда.

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ - ОЛИЙ ҚАДРИЯТ

Пойтахтимиздаги «Интерконтиненталь» меҳмонхонасида «Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг суд ва суддан ташқари тизимлари ўртасидаги муносабатлар: халқаро тажриба» мавзуида илмий-амалий конференция бўлиб ўтди. Тадбир Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман), Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва инсон ҳуқуқлари бўйича миллий институтлар ҳамда Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг /ЕХҲТ/ Тошкентдаги маркази ҳамкорлигида ташкил этилди.

Мамлакатимизда ҳуқуқий-демократик давлат ва фуқаролик жамиятини шакллантириш борасида олиб борилаётган ислоҳотлардан кўзланган мақсад аввало фуқаролар манфаатлари ҳимоясини кучайтиришга қаратилган. Суд-ҳуқуқ соҳасида амалга оширилаётган ўзгаришлар, жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши фуқаролар ҳуқуқларини амалда кўпроқ ҳимоялаш тизими шаклланишига замин яратяпти.

Айни вақтда юртимизда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи қатор институтлар, давлат ва нодавлат ташкилотлари фаолият олиб боряпти. Жумладан, Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) ўз фаолияти давомида кўплаб фуқаролар ҳуқуқлари тикланишида муҳим роль ўйнаётир.

ЕХҲТнинг Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси вакили Б.Кайнц хоним мамлакатимизда қисқа давр ичида шаклланган инсон ҳуқуқлари институтлари фаолиятини юқори баҳолади. Бундай демократик ўзгаришлар ЕХҲТ томонидан доим қўллаб-қувватланишини алоҳида таъкидлади.

Анжуманда судлар ва омбудсманлар ўртасидаги ҳамкорликнинг турли шакллари ҳақида мулоҳазалар билдирилди. Инсон ҳуқуқларини таъминлаш борасидаги муаммоларни ечишда демократик институтларни янада ривожлантириш муҳим аҳамиятга эга эканлигига эътибор қаратилди.

(ЎзА)

Нуқтаи назар

ҚУЛАЙ ИШ ШАРОИТИ

хотин-қизлар меҳнатини муҳофаза қилишнинг асосий омили

Жамоанинг аксарини хотин-қизлар ташкил этган корхонада талаб даражасидаги иш шароити бўлишига эришиш жуда муҳимдир. Хотин-қизларнинг ишлаб чиқаришдаги иштироки шуни тақозо этади. Чунки аёлнинг соғлиғи, кайфияти, нафақат унинг ўзи, балки атрофдагилар, фарзандлари учун ҳам жуда муҳимдир. Пилла хом ашёсини дастлабки қайта ишлашга ихтисослашган бизнинг корхонамизда бундай масалаларга алоҳида эътибор берилади. Маъмурият ва касабақўм фаолиятининг бош йўналиши ишчиларнинг иш ва дам олиш шароитларини яхшилашга қаратилган.

Корхонада мавжуд барча иш жойлари ҳар уч йилда бир марта кўрик (аттестация)дан ўтказилади. Бундан ташқари, доимий оралиқ назорат ўрнатилган. Ишчилар ҳар йили бир марта тиббий кўрикдан ўтади. Корхонанинг ўз тиббий маскани шифокорлари эса деярли ҳар куни ходимлар саломатлигидан хабардор бўлишади.

Жамоа шартномасида кўзда тутилганига мувофиқ меҳнат муҳофазасига йилнинг ўтган даврида бир миллион сўмга яқин маблағ ажратилди. Шу ҳисобдан барча бинолар жорий таъмирдан чиқарилди. Ҳаво айланиш тизими, иссиқлик тармоғи созланди. Шахсий ҳимоя воситалари, махсус иш кийимлари, биринчи тиббий ёрдам учун дори-дармонлар харид қилинди. Ишчи хотин-қизлар учун жамоа шартномасида анчагина имтиёзлар белгилаб қўйилган ва амалга оширияпти. Масалан, ишнинг зарарлик даражасига кўра иш ҳақига 10 фоиздан 25 фоизгача қўшимча ҳақ тўланади. Ишлаб чиқариш билан боғлиқ касалликларга чалинганларга даволаниш харажатлари қопланади, санаторийларга бепул йўлланма берилади. Шунингдек, қўшимча таътиллар жорий қилинган.

Бу борада корхона касабақўми анча изчил иш олиб боряпти. Ҳар чоракда ёки зарурат туғилган вақтларда корхона раҳбарларининг, мутасаддиларнинг, ишлаб чиқариш бўлимлари бошлиқларининг ахборотлари, ҳисоботлари тингланади. Мажлис муҳокамаси танқидий-амалий бўлади. Бу эса қабул қилинган қарор ижросини таъминлайди. Масалага бундай ёндашув туфайли иш шароити доимо қониқарлидир.

Н.ОЧИЛОВ,
Самарқанддаги «Ҳужум» акционерлик жамияти касаба уюшма қўмитасининг меҳнат муҳофазаси комиссияси раиси

Қарор ва ижро

САВДОДА ПЛАСТИК КАРТОЧКАЛАР

Янгибозор тумани марказида жойлашган савдо фирмасидамиз. Дўконларда хилма-хил озиқ-овқат ва истеъмол моллари. Харидорларнинг кўплиги эътиборни тортади. Сабаби бу ерда савдо-сотиқ пластик карточкалар орқали олиб борилаяпти.

– Тажриба ўзининг ижобий самарасини бермоқда, - дейди савдо фирмаси директори Рустам Қўчқоров. – Бир куннинг ўзида пластик карточкалар орқали 200 минг сўмлик савдо қилинди. Истеъмолчиларнинг янги усулга қизиқишлари катта.

Савдо ходимлари аҳоли талабини пухта ўрганиб, расталарни харидоргир моллар билан тўлдириб боришаяпти. Туманда ўтган даврда 3,2 миллиард сўмлик саноат, 295,9 миллион сўмлик халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилди. Аҳолига 2,5 миллиард сўмлик савдо, 252 миллион сўмлик маиший хизмат кўрсатилди.

Пул вазифасини ўтовчи пластик карточкадан фойдаланишнинг афзаллик ва қулайликлари жуда кўп. Айниқса, унинг иқтисодиётни соғломлаштиришдаги аҳамияти беқиёс. Янги усул чакана савдо ва хизматлар кўрсатиш билан шуғулланувчи субъектларда кенг қўлланилмоқда. Фойдали томони шуки, пластик карточкага қўйилган пулларга ҳар ойда 3 фоиз устама тўланади. Бу карточка билан республика бўйлаб ўрнатилган барча банкоматлардан нақд пул олиш мумкин. Айни пайтда дўконлар ва савдо хизмати кўрсатиш шохобчаларида ўрнатилган терминаллар ёрдамида нақд пулсиз тўловларни амалга оширса бўлади.

Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 2 июлдаги қарорига асосан чакана савдо ва умумий овқатланиш корхоналари пластик карточкалар қўллангани учун товар айланмаси ҳажмидан ялпи даромад солиғини 20 фоиз пасайтирилган миқдор билан тўлайдилар.

Бундан ташқари, пластик карточка эгаларига карточкадаги қолдиқ сумма учун тўлаланадиган устамадан ташқари чеклар йиғиндиси 50 минг сўмдан ошганда, қилинган савдо учун мукофот тариқасида минг сўм ёки шу мукофот берилади. Унга эга бўлган фуқароларнинг ҳаёти Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси томонидан бир йилга бепул суғурталанади.

Тумандаги «Янгибозор савдогари» хусусий дўкони, савдо ҳиссадорлик матлубот жамиятига қарашли махсус фирма, савдо марказининг шохобчаларида, газ таъминоти ва электр тармоқлари идораларига пластик дебит карточкалари терминаллари ўрнатилганлиги аҳолига қулайлик яратмоқда. Бу усулнинг яхши йўлга қўйилганлиги савдо тармоқлари фаолиятини такомиллаштириш, тўловларни нақд пулсиз амалга ошириш имконини бермоқда.

Шунингдек, Урганч шаҳри, Ҳазорасп, Янгиариқ ва Боғот туманларида ҳам савдода пластик карточкалар кенг қўлланилаяпти. Пластик карточкага эга бўлган мижозлар сони 20 мингтага етказилади. Ўтган давр давомида 425 миллион сўм маблағ пластик карточкалар орқали ўтказилди.

Янги усул пул маблағларининг банкдан ташқари айланишини камайтириш билан бирга мижозларга фойда олиб келмоқда.

Қ.БОЛТАЕВ,
«Пахта банк»нинг Хоразм вилоят бошқармаси бошлиғи

«Эл-юрт ҳурмати» ордени соҳиблари

УФҚЛАРНИ КЎЗЛАР НИГОҲИ

Машина дала йўли бўйлаб манзил томон елади. Деҳқон кайфияти пахта ва ғалласининг чўғига боғлиқ. Куз келди дегунча барча вақтни қизғанади, бот-бот кўкка тикилади. Хўжалик раҳбари Зикриё Асроров пахта устаси Зулайҳо Қаюмова даласи томон бораркан, куни кеча шийпонда нуронийлар билан ўтказилган йиғилишдаги гапларни эслади.

- Муаммоларни ҳал этиб, кўзланган ҳосилни уюшнинг шарти битта - у ҳам бўлса одамларни мақсад сари бирдек сафарбар эта билиш, - деди юқори ҳосил устаси Эркин Чориев. - Биз сизга ишонамиз, раис!

Деҳқонларнинг худди ана шу ишончи Зикриё акага куч, шижоат бахш этди. Дала-мама-дала кезиб, ноз-неъмат бунёдкорлари билан очиқчасига фикрлашди. Уларнинг таклиф-мулоҳазалари, хайрли ташаббусларини ён дафтарига алоҳида қайд этди. Ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларни ҳам назардан қочирмади. Ҳар бир тадбирни тажрибакорлар, мутахассислар билан бамаслаҳат амалга оширди. Касаба уюшма қўмитаси раиси А.Мақсадов билан маслаҳатни бир жойга қўйиб, инсон омилига эътиборни кучайтирди. Олдин одамларнинг унумли ишлаб, кўнгилли дам олишлари учун шароит яратиб, кейин иш талаб қилиш керак, - дея таъкидларди раис.

Сездики, аксарият миришкорлар ўзларини аямай меҳнат қилишяпти. Кузакда баракали хирмон уюш учун қўлларидан келган барча ишни қилишмоқда. Бироқ бунинг учун аввало билим, тажриба, ташкилотчилик зарур. Бундай шароитда сўз ва шахсий ибрати билан бошқаларни олға ундаётган дала дарғаларининг фаолиятини кенг тарғиб қилиш, меҳнатларини юксак қадрлаш ғоятда зарур эди. Зикриё Асроров ижтимоий ҳимоя ва ободончиликка биринчи кунданоқ алоҳида эътибор берди. Марказий таъмирлаш устахонаси замонавий тарзда таъмирланиб, ҳавас қилса арзигулик ошхона, дам олиш хонаси ҳамда финча ҳаммом қурилиб фойдаланишга топширилди. Қоратепа қишлоғида мактаб, пудратчи ва механизаторлар учун эса уйлар қурилиши бошлаб юборилди. Тажрибали деҳқон бебаҳо бойлик - ерни эъзозлаш, унинг мелиоратив ҳолатини яхшиламай туриб ҳосилдорликни юксалтириш мумкин эмаслигини яхши тушунади. Шу боис, раис ташаббуси билан кичик ширкатларда насос станцияси қурилиб, ишга туширилди, 11 километрга лоток ариқлар ёткизилди. Ғалла ва пахта мавсуми давомида дала шийпонларида мунтазам равишда иссиқ овқат, чой ташкил этилди. Маданий тадбирлар ҳам кўнгилдагидек амалга оширилди.

Ўша кунни бошқарув раиси Зикриё Асроров асло унутмайди. У ўз фаолиятида оддий одамларни эъзозлаш, кўпга суяниш, қалбларида эртанги кунга бўлган ишончни янада мустаҳкамлашга биринчи даражали аҳамият берди. Наврўз тантаналари кунларида минг кишилик байрам тадбири ўтказилиб, 30 нафар ёрдамга муҳтож оила фарзандларининг суннат тўйи нишонланди. Тўйболалар учун махсус сарполар тайёрланди, омонат дафтарчалари очилиб, ҳисобларига 100 минг сўмдан пул қўйилиши барчанинг кўнглини тоғдек кўтарди.

- Азизлар, - дея юзланди ҳамкасбларига қишлоқ кексаларидан бири, - хўжалигимиз раҳбарлари, касаба уюшма қўмитаси ҳурматимизни жойига қўяяпти. Ажойиб тадбирлар ўтказиб, кайфиятимизни чоғ қилмоқда. Қаранг, 2000 йилда 5 миллион 200 минг сўм мукофот пули ажратилган бўлса, 2003 йилда бу рақам 50 миллион сўмдан ошди. Келинглар, биз ҳам шунга яраша меҳнатимиз билан жавоб берайлик.

Кўпчилик кўп ишга қодир. Хўжаликнинг барча участкаларида зўр кўтаринкилик, ташаббускорлик сезила бошлади. Неча бор ҳашар уюштирилиб, жойлардан нури ва маҳаллий ўғит ташиб келтирилди. Мавжуд техникадан унумли фойдаланилди. Хўжалик раҳбари Зикриё Асроров механизаторлар, чилангарлар, газ пайвандчилар, химикатлар билан ишловчи кишиларни махсус кийим-бош билан таъминлади. Вақти келса дала шийпонида тунаб, ғаллачилик ва пахтачиликда юқори ҳосилни таъминлаш учун барча омилларни ишга солди. Ҳар бир жамоада ишнинг оғир юкини зиммасига олиб, ўз мақсадига эриша оладиган, метин иродали, омилкор кишилар бўлади. Шуни назарда тутган Зикриё ака Пўлат Абдуллаев, Зулайҳо Қаюмова, Ёқуб Абдураҳмонов, Зафар Қурбонов, Холиқ Ҳайитов, Аҳмад Азимов каби дарғалардан кўп нарса кутганди. Улар ишончни оқлашди. Ўтган йили ҳар гектар ердан 50-60 центнердан ғалла ҳосили олишга эришдилар. Шу тариқа хўжаликка барака оралади. Агар 1999 йилда гектаридан қарийб 30 центнердан ғалла ҳосили олинган бўлса, 2004 йилда бу кўрсаткич 46 центнерга етди.

Фан ютуқлари, илғор тажрибаларни амалиётга жорий этиш, сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш ва пудрат шарофати туфайли пахтачиликда ҳам туб бурилишга эришилди. Уч-тўрт йил ичида гектар ҳосилдорлиги қарийб 6 центнерга ошди. Ўтган йили режага қўшимча равишда 834 тонна «оқ олтин» сотилди. Маҳсулотнинг асосий қисми юқори навларга қабул қилинганлиги ҳам иқтисодиётни юксалтиришда муҳим омил бўлди. 2003 йилда соф фойда 601 миллион сўмни ташкил қилганлиги ҳам кўп нарсани англатиб турибди. Ҳозирги кунда хўжаликда пахтани танлаб териш қизғин бормоқда. Ният - бу йил 8 минг тонна хомашёни юқори навларда сотиш, 3 миллиарддан ортиқ даромад қилиш, соф фойдани 1 миллиард сўмга етказиш. Йиғим-терим мавсумини қисқа муддатда уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан ибратли тадбирлар амалга оширилмоқда. Мавсум илғорларини рағбатлантириш учун 10 та енгил автомашина ажратилди. Эришилаётган ютуқларнинг яна бир омили бор. Ширкат раҳбари касаба уюшма қўмитаси фаолиятига алоҳида эътибор беради. Меҳнаткашларни ижтимоий, иқтисодий ва ҳуқуқий ҳимоялаш кўнгилдагидек бўлиши учун қўлидан келган ёрдамини аямайди. Қўмита йиғилишларидан бирида кутубхона ишини яхшилаш ҳақида гап борди. Унда иштирок этган раис зиё маскани фондини бойитиш учун 106 минг сўм маблағ ажратилганлигини маълум қилди. Бундан ташқари, 50 минг сўмга яқин китоб мукофот тариқасида тарқатилди. Эндиликда хўжалик кутубхонаси деҳқонлар, ёшларнинг севимли масканига айланган.

Яқинда Касби туманидаги Навоий номли ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Зикриё Асроров ҳаётида қувончли воқеа содир бўлди. Ўзбекистон мустақиллигининг 13 йиллиги байрами арафасида у Ўзбекистон Президентининг Фармонига кўра «Эл-юрт ҳурмати» ордени билан тақдирланди. Ватаннинг юксак мукофоти катта карвон хўжалик аъзоларини юксак марралар сари чорламоқда.

А.ҒУЛОМОВ

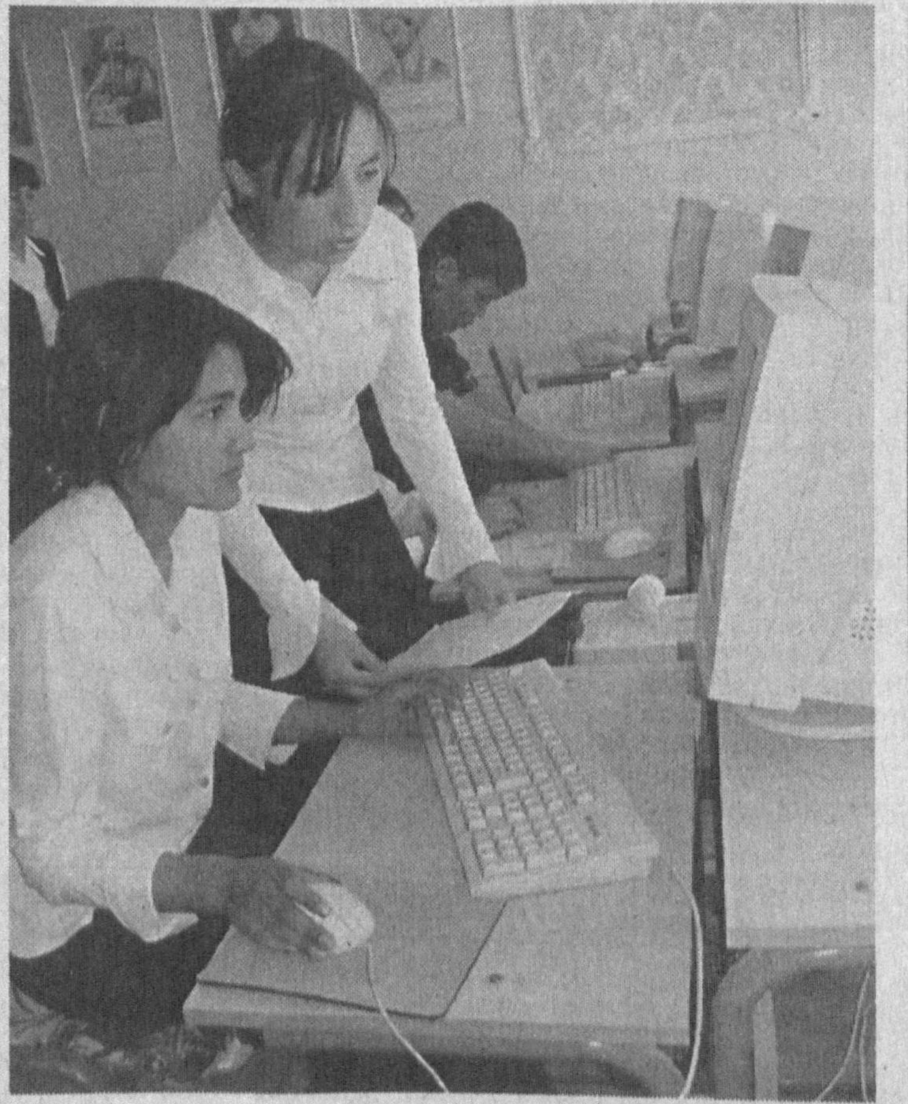

Гурлан туманида таълим тизимини такомиллаштиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Мактабгача таълим муассасалари замонавий ўқув қуроллари билан таъминланаётир. Туман халқ таълими бўлимига қарашли 1-сонли мактаб 11 та компьютер билан жиҳозланган. Мактабда 1380 нафар бола таҳсил олмоқда.

Суратларда: мактаб ҳаётидан лавҳалар.
Икром ҲАСАНОВ олган суратлар

ЎЗБЕКИСТОНДА ЯПОНИЯ МАДАНИЯТИ КУНЛАРИ

Шу йил 14 сентябрдан 14 октябргача мамлакатимизда Япония маданияти кунлари бўлиб ўтади. Анъанага айланган ушбу тадбир юртимиз ҳамда Кунчиқар мамлакат ўртасида ўзаро маданий-маърифий алоқаларни янада ривожлантириш ҳамда халқимизни япон маданияти ва санъати билан яқиндан таништиришдек хайрли мақсадга хизмат қилади.

Ўзбекистон ва Япония ўртасидаги савдо-иқтисодий ва маданий алоқалар олис тарихга бориб тақалади. Бу ҳамкорлик айниқса Буюк Ипак йўли гуллаб-яшнаган даврда фаол ривожланган. Икки мамлакатнинг давлатлараро ва халқаро миқёсдаги том маънодаги муносабатлари Ватанимиз мустақилликка эришганидан кейин янги, юқори босқичга кўтарилди.

Барча жабҳалардаги ўзаро ҳамкорлик давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг 1994 йил май ойида Японияга расмий ташрифидан сўнг жадал ривожланиш палласига кирди. Президентимизнинг 2002 йил июлида Токиога амалга оширган навбатдаги расмий ташрифи сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий-маданий соҳалардаги муносабатларни янги босқичга кўтарди. Ушбу ташриф чоғида имзоланган қатор ҳужжатлар, хусусан, Дўстлик, стратегик шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги қўшма баёнот мамлакатларимизни, халқларимизни бир-бирига янада яқинлаштиришга хизмат қилмоқда.

Япония маданият кунларининг Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Фармойиши билан тасдиқланган дастуридан жой олган маданий тадбирлар жуда ранг-баранг. Жумладан, «Ўзбеккино» Миллий агентлиги ва Кунчиқар юрт элчихонаси ҳамкорлигида Япон фильмлари фестивали бўлиб ўтади. Ҳамюртларимиз нафақат Япония кино санъати, балки ушбу мамлакатнинг кўҳна ва ўлмас анъаналари, урф-одатлари, табиати, одамларининг турмуш тарзи билан яқиндан танишиш имконига эга бўлади.

Алишер Навоий номидаги Давлат академик катта театрида япониялик санъат усталари ҳамда «Сўғдиёна» ўзбек миллий чолғу асбоблари камер оркестри уюштиражак «Ўзбекистон-Япония дўстлик концерти» санъат ихлосмандларида катта қизиқиш уйғотиши табиий. Бундай қизиқарли тадбирлар нафақат пойтахтмизда, балки кўҳна Самарқанд ва сўлим Фарғона шаҳарларида ҳам бўлиб ўтади.

Азалдан табиатга айрича эҳтироми билан ажралиб турувчи япон халқи гулларга сайқал беришни санъат даражасига кўтарган, дунёга икебана ижодкори сифатида танилган. Пойтахтимиз ҳамда Фарғонадаги бир қанча маърифат масканларида икебана - гулдаста тузаш санъати намойиши бўлиб ўтади.

Юртимизда ўтажак Япония маданияти кунлари чинакам санъат ва маданият байрамига айланади, қизиқарли учрашув ва ранг-баранг таассуротларга бой бўлади.

(ЎзА)

Ваъда бердингми, бажар!

ФЕРМЕР МАСЪУЛИЯТИ

Қишлоқда бўлаётган ўзгаришлар, фермерлик ҳаракатининг ривожланаётганлиги Тоштиллони ҳам бефарқ қолдирмади. У ён қўшниси Баҳодир, амакиваччаси Турдиқул ва қатор синфдошлари мулкдор бўлиб, ўзларини тутиб олганликларини яхши биларди. Ҳалол ишлаган, заминни эъзозлаганлар ҳеч қачон кам бўлмаган. Истиқлол ва ислоҳот туфайли қишлоқда бойлар кўпайяпти, қурилишлар авж олмоқда. Энг муҳими Наманган туманининг омилкор одамлари.

Хўш, Тоштиллонинг улардан қаери кам? Йигит оила аъзолари билан маслаҳатни бир жойга қўйгач, тегишли идораларга учраб, фермер бўлиш учун нима қилиш керак, қандай ҳужжатларни расмийлаштириш лозимлигини тушуниб олди. Хўжалик раҳбарларига учрашиб, узоқ йиллардан буён сидқидилдан ишлаб келаётганлиги, суяги деҳқончиликда қотганлигини айтиб, фермер бўлишга жазм қилганлигини таъкидлади. Тадбиркорга яшил йўл. Бироқ фермер бўлиш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Бунинг учун аввало ирода, омилкорлик, билим ва тажриба зарур. Ҳал қилувчи дамларда даладан келмай ишлайдиган пайтлар ҳам бўлади. Мутасаддилар буларни Тоштиллога ётиғи билан тушунтиришди. Янгилик ихлосманди ваъдани катта қилиб, тўрт фарзанди билан ишга киришди.

Афсуски, Тоштилло ерли бўлгач, ўзи билганча иш юритди. Шартнома бандларида кўрсатилганидек эмас, балки ўз мўлжали бўйича озгина майдонга чигит экди. Бошқа майдонларни «бозорбоп» экинлар билан банд этди. Қарабсизки, дастлабки йили ёш фермернинг оёғи бозордан узилмади. У қандай қилиб бўлмасин ҳамёнини қаппайтиришни ўйлаб қолган эди. Кузга бориб шартномада кўрсатилган экинлар ҳосилини суриштирганларида турли баҳоналарни рўкач қилди. Бир чети хўжалик раҳбарлари, ён атрофдаги тадбиркорлар ҳам Тоштилло фермернинг ноқонуний ишларини кўра-била туриб, лом-лим дейишмади. Уни эгри йўлдан вақтида қайтиришганида, ўзига ҳам, давлатга ҳам бунчалик моддий зарар етказмаган бўлармиди? Энди эса қилмишидан пушаймон бўлиб, ер чизиб ўтирибди.

– Ўзига бириктирилган экин майдонларидан шахсий манфаатни кўзлаб иш юритилишига йўл қўймаслик масаласи тегишли идораларнинг ҳам назоратидадир, - дейди Наманган вилояти хўжалик судининг раиси Ҳасанбой Собиров. – Ушбу идоралар аралашуви билан шартнома шартларини бажармаган қатор фермер хўжаликлари зарарни ихтиёрий равишда тўлиқ қопладилар. Жумладан, жорий йилнинг 27 август ҳолатига кўра вилоят хўжалик судига дон топшириш контрактация шартнома мажбуриятларини бажармаган фермер хўжаликлари фаолияти юзасидан прокуратура идораларидан 321 та даъво аризаси киритилди. Шундан 309 таси қаноатлантирилиб, ўз сўзлари устидан чиқмаган мулкдорлардан 49,4 миллион сўм жарима ундирилди. 39 нафар шахсга нисбатан маъмурий жавобгарлик чоралари қўлланилди.

Ҳаётнинг ўзи энг яхши муаллим. Таҳлил шуни кўрсатадики, айрим тадбиркорларда ҳуқуқий билим ва тажриба етишмаётир. Бундайлар ўртасида кенг тушунтириш ишларини жонлантириш лозим. «Алвон хўжа», «Қобилбек», «Руқияжон», «Шарқи Хуррам» фермер хўжаликлари яхшигина миқдорда жарима тўлаганларидан сўнг, улар кўп нарсага тушуниб етишди. Фермер бўлиш, контрактация шартномаси шартларини тўла бажаришга эришиш осон гап эмас. Шу боис қўлидан келган, етарли салоҳиятга эга бўлган кишиларгина бу муҳим, хайрли ишга қўл уришлари мумкин. Ишлашни билмайдиган, омилкор бўлмаган кимсалар эса Тоштиллога ўхшаб ер чизиб қолаверишади.

О.НАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири

Кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари

ҲАЁТНИНГ ЎЗИ ЭНГ ЯХШИ МУАЛЛИМ

Одамлар турмуш тарзини яхшилаш, меҳнат муносабатларини шакллантириш, қонуний манфаатларини ҳимоялаш касаба уюшма ташкилотларининг асосий вазифаларидир.

Қорақалпоғистон республикаси касаба уюшмалари Кенгаши 352 мингдан ортиқ аъзони бирлаштирган. Корхона, ташкилот, хўжалик ва муассасаларда 1408 та бошланғич ташкилот ишлаб турибди.

Бозор тамойилларидан келиб чиқиб, ўзининг ташкилотчилик фаолияти ва иш услубини такомиллаштираётган бошланғич ташкилотлар ҳақида фахр билан гапириш мумкин. Оғир чўл шароитида меҳнат қилаётган жамоани бирлаштирган «Устюртгаз» шўъба корхонаси касаба уюшма ташкилоти раиси Ж.Умаров ишчи-хизматчилар тўғрисида ғамхўрликни кучайтирган. Корхона маъмурияти билан тузилган жамоа шартномасининг бажарилиши қатъий назоратда. Участка ва цех ташкилотларининг кундалик фаолияти одамлар турмуш шароитини яхшилашга қаратилган.

Республика Кенгаши касаба уюшмаларининг жамиятимизда тутган ўрни ва мавқеини ошириш мақсадида бошланғич ташкилотларни иқтидорли, билимли, кенг мушоҳада билан фикрловчи ёшлар ҳисобига мустаҳкамлаш йўлидан боряпти. Демак, касаба уюшма етакчиси ўз фаолиятини такомиллаштириб, малакасини ошириб бориши, энг муҳими жамоа аъзоларининг хатти-ҳаракати учун бутун масъулиятни зиммасига олиши керак.

Кўрилган тадбирлар ижобий самара беряпти. Ҳисобот-сайлов жараёнида кўпчилик касаба уюшма ташкилотларида йиллик иш режалари аниқ бажарилганлиги, меҳнат аҳлининг ижтимоий ҳимояси тўғрисида доимий ғамхўрлик кўрсатилганлиги яққол намоён бўляпти.

Келажагимиз ҳисобланган жисмоний соғлом, маънан етук авлодни камол топтиришда касаба уюшмаларининг ўрни беқиёс. Шунинг учун Бердақ номидаги Қорақалпоқ Давлат университети бирлашган касаба уюшма қўмитасида ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга жиддий аҳамият бериляпти. Талабалар ўртасида терроризм ва диний экстремизм, гиёҳвандликни фош этишга бағишланган суҳбат ва маърузалар уюштирилди. Йигит-қизларнинг ўқиш ва яшаш шароитлари яхшиланди.

Ҳар бир корхонада жамоа шартномалари қабул қилинган бўлиб, маъмурият олдига қўйилган талабларнинг асосий қисми бажарилишига эришилди. «Пахтабанк»нинг Қорақалпоғистон бўлими касаба уюшма қўмитаси ташаббуси билан кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам кўрсатилди, нафақадаги ходимларга дори-дармон сотиб олиш учун маблағ ажратилди, болаларга ёзги дам олиш учун бепул йўлланмалар берилди. Меҳр ва мурувват йили муносабати билан ёрдамга муҳтож кишилар ғамхўрлик билан қуршаб олинган.

«Ўздунробита» қўшма корхонаси касаба уюшма қўмитаси ўз маблағи ҳисобидан ходимларни ижтимоий ҳимоялаб бормоқда. Ойлик маошларнинг тўланиши қатъий назоратга олинган. Жисмоний тарбия ва спорт тадбирлари кучайтирилган. Маънавият ва маърифат хоналари безатилган. Аҳолига ҳуқуқий хизмат кўрсатиш яхшиланиб, тарғибот-ташвиқот ишлари кучайтирилди.

Касаба уюшмаларининг жанговарлиги бошланғич ташкилотларга боғлиқ. Нукус ва Тахиатош шаҳарлари, Тўрткўл, Элликқалъа, Беруний, Хўжайли, Кегайли, Нукус туманларида ўтказилган текширишларда ижро интизомининг аҳволи чуқур ўрганилди. Айрим жойларда қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши талаб даражасида эмаслиги аниқланиб, мавжуд камчиликларни бартараф этиш тадбирлари белгиланди.

Республика касаба уюшмалари иқтисодий, маънавий соҳаларда қўйилган вазифаларни изчиллик билан амалга ошира бориб, «Кучли давлатдан кучли жамият сари» шиори остида ижтимоий сиёсий барқарорликни мустаҳкамлаш, одамлар манфаатини ҳимоя қилиш йўлида уюшқоқлик ва ишчанлик кўрсатмоқдалар.

Ҳасан ЕРМАГАМБЕТОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси касаба уюшмалари Кенгаши ташкилий ишлар бўлими мудири

Вилоят касаба уюшмалари Кенгашларида

Ўтган йиллар ичида касаба уюшмалари Фарғона вилоят Кенгаши, тармоқ ва бошланғич ташкилотларининг диққат-эътибори меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялаш, маданий-маиший ва спорт тадбирларини ўтказиш, ходимларни соғломлаштиришга қаратилди. Юқоридаги масалалар касаба уюшма қўмиталарининг мажлисларида, раёсат йиғилишларида мунтазам муҳокама этилиб, кўзланган мақсадни амалга ошириш чоралари кўрилмоқда.

ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИ

Касаба уюшма ташкилотлари фаолиятида ходимларни ижтимоий-иқтисодий муҳофазаси асосий ўрин тутади. Шу боисдан улар ҳар йили жамоа шартномалари ва ҳудудий келишувларнинг якунини чиқаришга ва янгисини тузишга асосий эътиборни қаратадилар. Вилоят Кенгаши тизимида бугунги кунда 12 та тармоқ касаба уюшма ташкилотлари бўлиб, уларда 46 та туман, шаҳар қўмиталари, 48 та туман, шаҳар бўйича вакиллари фаолият кўрсатмоқда.

Вилоятда 1909 та бошланғич касаба уюшма ташкилоти бор. Улар 702 минг 105 нафар аъзони бирлаштирган. Вилоят Кенгаши жорий йиллар мобайнида 19 та раёсат, 8 марта Кенгаш мажлисларини ўтказиб, бу йиғилишларда меҳнаткашлар манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган масалалар муҳокама этилди. Фаоллар иш берувчилар билан ходимлар ўртасидаги меҳнатга оид муносабатларни тартибга солувчи меъёрий ҳужжатлар-жамоа келишувлари ва шартномалари таъсирчанлигини ошириш, қатъий бажарилишини таъминлаш, ишловчилар учун қўшимча имтиёзлар кўламини кенгайтирилишига ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Мазкур жамоа шартномалари касаба уюшма Федерацияси томонидан шартномаларни тузиш бўйича берилган тавсиялар асосида амалга оширилмоқда. Кенгаш ҳамда тармоқ қўмиталари мутахассислари биргаликда шартномаларни тузиш, экспертизадан ўтказиш бўйича бошланғич ташкилотларга амалий ёрдам кўрсатишмоқда.

– Вилоят ҳокимлиги, товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ҳамда касаба уюшмалари ўртасида меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимояланишини таъминлаш бўйича 2003-2005 йилларга мўлжалланган келишувлар тузилди, - дейди Кенгаш раиси Анвар Юнусов. – Ўтган йилда 1673 та жамоа шартномаси тузилди. Уларда кўзда тутилган имтиёзлар ҳисобига ҳар бир аъзонинг манфаатдорлик даражаси 24 минг 470 сўмни ташкил қилди. Шу билан бирга Кенгаш вилоятда жамоат, нодавлат ташкилотлар ва ўзини ўзи бошқариш органлари орқали жамоатчилик назоратини ташкил этиш, фуқароларнинг ҳуқуқий билимини ошириш, уларга ўз ҳуқуқ ва эркинликларига нисбатан даъвогарлик ҳиссини шакллантириш тўғрисидаги дастур бўйича 17 та йўналишдаги услубий қўлланмалар ишлаб чиқилди.

Маҳалла фуқаролар йиғини ҳамда ташкилот, корхона ва муассаса раҳбарлари билан семинарлар ўтказилди. Шу билан бирга мазкур услубий қўлланмаларни амалда фойдаланиш учун жойларга етказилди.

Вазирлар Маҳкамасининг «Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан Кенгашнинг ҳаракат дастури ишлаб чиқилди ва қўмиталарга бажариш учун юборилди. Унга мувофиқ иш ҳақидан қарздорлик бўйича туман, шаҳар ташкилотлари, корхоналарида жамоатчилик назорати гуруҳлари ташкил этилди.

Касаба уюшма ташкилотлари маданий-маърифий, спорт-соғломлаштириш, болаларни дам олдириш масалаларига ҳам эътиборни кучайтирмоқда. Ёзги соғломлаштириш мавсумида жами 13 минг 256 нафар бола дам олдирилди.

Касаба уюшмалари ишида ҳали баъзи камчиликлар, ечимини кутаётган муаммолар ҳам йўқ эмас. Хусусан, иш ҳақидан қарздорликни бартараф этиш борасида барча касаба уюшма ташкилотлари фаоллари бирдек ҳаракат қилишаётгани йўқ. Бундан ташқари, бошланғич ташкилотлар жанговорлигини ошириш хусусида ҳам ҳали кўп иш қилиниши керак.

Ҳозирги кунда касаба уюшмалари ташкилотларида ҳисобот-сайловлар бўлиб ўтяпти. Уларда бошланғич ташкилотларда ҳисобот даврида эришилган натижалар талабчанлик ва кенг ошкоралик вазиятида таҳлил этиляпти.

Сурайё АГЛАЕВА,
«Ишонч» мухбири

Йўл равон, ободу кўркам бўлса йўловчига ҳузур бахш этади, чарчоқни сездирмайди. Бугун Фарғона йўлларини кезсангиз ана шундай илиқ туйғуни туясиз. Бу йўлларнинг равон бўлишига ҳисса қўшаётган «Фарғонаавтойўл» давлат акциядорлик компаниясининг Фарғона автомобил йўлларидан мунтазам фойдаланиш бошқармаси жамоасига таҳсинлар айтасиз.

Жамоанинг мақсади тасарруфидаги йўлларнинг ҳаммага манзур ва қулай бўлишига эришишдир. Шундай бўлмоқда ҳам. Ҳозирги кунда фарғоналик йўлсозлар Фарғона халқа автомобил йўлининг 278 километр қисмида асфальт ётқизиб бўлдилар.

Айни пайтда йўлсозлар шаҳар ичи йўлларини таъмирлаш, асфальт ётқизиш ва бетон ҳошиялар ўрнатиш ишлари билан банд.

Суратда: шаҳар ичи йўлларида асфальт ётқизиш ишлари жараёни.
Муқимжон ҚОДИРОВ (ЎзА) олган сурат

ДАСТЛАБКИ ЮТУҚЛАР

Хоразм вилоятининг Ҳазорасп туманидаги аҳолиси зич жойлашган Карвак қишлоғида жойлашган 8-мактабда ўсиб келаётган авлодни ҳар томонлама баркамол воя га етказиш учун барча қулайликлар мавжуд. Шу жиҳатдан ҳамда замонавий жиҳозлар билан таъминланганлиги бўйича мазкур мактаб намунали деб эълон қилинди. Бунга эса бошланғич синфлар учун мўлжалланган ўқув биносининг капитал қайта таъмирланиши ҳамда юқори синф ўқувчилари учун янги бино қурилиши туфайли эришилди. Энди замонавий таълим стандартларига мувофиқ ҳар бир бинода 320 тадан ўқувчи таълим олади.

Яқиндагина мазкур мактаб деярли авария ҳолатида эди. Унинг қайта бунёд этилиши - вилоятда Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан қабул қилинган Мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастури биринчи босқичининг амалга оширилиши натижасидир. Мактабни тубдан янгилаш жараёнида бор-йўғи бир неча ой ичида «Туямўйинсувқурилиш» жамияти қурувчилари умумий қиймати тахминан 150 миллион сўмга тенг бўлган турли хил қурилиш-монтаж ишларини бажарди. Мактабни ўқув жиҳозлари ва мебел билан таъминлаш учун бундан ташқари яна 20 миллион сўм маблағ ҳам ажратилди.

Вилоят халқ таълими бошқармасидан ЎзА мухбирига хабар беришларича, Гурлан туманидаги 35-мактабнинг ўқувчи ва ўқитувчилари ҳам шу кунларда янги бинога кўчиб ўтди. Умуман, Хоразмдаги мактабларни янгилаш ва қайта жиҳозлаш учун юқорида тилга олинган умуммиллий дастур доирасида давлат бюджетидан шу йилнинг ўзидаёқ 785 миллион сўм ажратилган. Кўпчилик меҳнат жамоаларининг ушбу хайрли ишга қўшган ҳиссаси ҳам 450 миллион сўмни ташкил этди. Улар кўмагида 15 та қишлоқ мактабида замонавий компьютер синфлари ташкил қилинди.

(ЎзА)

Шикоят текширилди, адолат ўрнатилди

ХАТ ОРТИДА ИНСОН ТАҚДИРИ

Қорақалпоғистонда фуқароларнинг ариза ва шикоятлари камайганлиги касаба уюшмаларининг аҳоли орасида олиб бораётган ташкилотчилик ва тарғиботчилик ишлари самарасидир.

Ҳар бир хатда инсоннинг ҳаётий ташвишлари мужассамлашган, фуқаролар муаммоларини ҳал этишга кўмаклашишни сўраб касаба уюшмаларига мурожаат қилишади. Масалан, касаба уюшмалари Кенгаши ва унинг жойлардаги тузилмалари ҳар бир хат ортида инсон тақдири турганлигини чуқур ҳис этган ҳолда ариза ва шикоятларни белгиланган муддатларда кўриб чиқиб, натижасини тегишли ташкилотлар ва муаллифларга маълум қилишяпти. Ўтган даврда республика Кенгашига 80 дан ортиқ ёзма, 250 та оғзаки мурожаат тушган бўлиб, ҳаммаси белгиланган тартибда кўриб чиқилди.

— «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ ҳар бир киши давлат органларига аризалар, таклифлар ва шикоятлар билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга, – дейди биз билан суҳбатда Кенгаш мутахассислари. — Касаба уюшмалари фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини таъминлаган ҳолда ариза ва шикоятлар билан ишлашга алоҳида эътибор беришяпти.

Одамларнинг бузилган ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини рўёбга чиқариш ҳамда тиклаш тўғрисидаги талаби баён этилган мурожаат пухта ўрганилиб, аниқ чора-тадбирлар белгиланиши керак. Таҳлиллар Нукус шаҳри, Хўжайли ва Элликқалъа туманларида аризачилар сони кўпайганлигини кўрсатиб турибди. Бу жойларда меҳнаткашлар билан учрашувлар ўтказилиб, юзага келган муаммоларни бартараф этиш тадбирлари белгиланди.

Шикоятларнинг ёзилишига асосий сабаб ишдан қонунсиз бўшатиш, иш ўринларини қисқартирилиши, маошларнинг вақтида берилмаслиги, бахтсиз ҳодисалар юз бериши, ишлаб чиқаришда соғлиғини йўқотганларга нафақа ва пенсиялар вақтида тўланмаганлиги билан боғлиқдир. Масалан, 2-қурилиш бошқармасининг бир гуруҳ ходимлари меҳнат шартномасининг бекор қилиниши туфайли 20 нафар киши ишдан озод этилганлиги ҳақида Ўзбекистон қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитасининг Қорақалпоғистон Республикаси вакиллигига мурожаат қилган эдилар. Ариза мутасадди ходимлар томонидан ўрганиб чиқилди ва ўзининг ижобий якунини топди.

2-Республика сил касалликлари шифохонасининг ходимлари ойлик маошларининг вақтида берилмаётганлиги ҳақида касаба уюшмаларидан ёрдам сўрадилар. Ариза кўриб чиқилганда, ташкилот раҳбарияти томонидан Вазирлар Маҳкамасининг «Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори ва Меҳнат Кодексининг 154-,161-моддалари қўпол равишда бузилганлиги аниқланди. Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма қўмитаси Ўзбекистон Республикасининг «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолотлари тўғрисида»ги Қонунининг 11-моддасига асосан иш берувчиларга тақдимнома киритди. Шикоятчиларнинг талаблари қаноатлантирилди.

Хўжайли туманидаги 4-мактаб фарроши Г.Нуржонова, «Она-бола скрининг» маркази фарроши Г.Қутлимуродова, Нукус ўрмон хўжалиги назоратчиси А.Отепбергановларнинг аризалари белгиланган муддатда текширилиб, улар вазифаларига тикланди ва бекор ўтказган кунлари учун пуллари тўлиқ ундириб берилди.

Айрим ташкилотларда кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам тайинлаш, ҳомиладор ва икки ёшгача боласи бўлган аёлларнинг нафақасини бериш пайсалга солинаяпти. «Катекс» акциядорлик жамияти лаборанти П.Тажиддинова, Нукус шаҳридаги 1-шифохона ходими Ж.Измурзаева, Тошкент Давлат иқтисодиёт университети Нукус ўқув маркази фарроши С.Жиемуродоваларнинг фарзандларини икки ёшгача парваришлаш учун бериладиган нафақалар вақтида тўланмаганлиги баён бўлди. Касаба уюшма аралашуви билан тўловлар ундирилиб, аризалар ижобий ҳал қилинди.

Ҳаракат дастурида касаба уюшмалари меҳнаткашлар ва уларнинг аъзолари, аҳолининг кам таъминланган қатламлари, фахрийлар, етим-есирлар, серфарзанд оила болалари, меҳнат ва уруш ногиронлари, ёшлигидан ногирон болалар учун ижтимоий ҳимоя кафолатларини амалга оширишда фаоллик кўрсатишлари белгилаб қўйилган. Республика Кенгаши, тармоқ қўмиталари ва унинг бошланғич ташкилотлари ариза ва шикоятларни кўриб чиқишда ана шуларга амал қилишмоқда.

И. ИСОМИДДИНОВ

Ислоҳот инсон учун

II.САККИЗИНЧИ ХАЗИНА

аҳолини ижтимоий ҳимоялашда деҳқон хўжаликларининг роли

Бултур Деҳқонобод, Китоб, Шаҳрисабз, Яккабоғ, Чироқчи ва Қамаши туманларидаги деҳқон хўжаликлари ва оилавий тадбиркорлик субъектлари «Бандлик» жамғармаси ҳисобидан 1 миллиард 125 миллион сўм имтиёзли микрокредитлар билан таъминланди. Жорий йилнинг охиригача яна 3 мингдан ортиқ оилага 1,3 миллиард сўмлик имтиёзли кредитлар берилади. Бундан ташқари, янгитдан 1168 та оилавий тадбиркорлик субъектлари ташкил этилиб, 2027 нафар фуқаро иш ўринлари ва қўшимча даромад манбаига эга бўлди.

Даромадни янада кўпайтириш, боғдорчилик ва узумчиликни йўлга қўйиш ҳисобига 9,5 мингта деҳқон ва 295 та фермер хўжаликларнинг ихтисослашувига эришилади. Бунинг эвазига 6,8 минг гектар мевазор боғ ва узумзор барпо этилиб, 19 мингга яқин фуқаронинг даромади оширилади.

Оилавий бандликни таъминлайдиган тадбиркорлик фаолиятига алоҳида эътибор қаратилаётганлиги, аҳоли имкониятларини тўлароқ рўёбга чиқариш, боқимандачилик кайфиятига барҳам бериш ва бандлик даражасини оширишга олиб келаяпти. Фермерчиликни тараққий эттириш ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ечишнинг бош омилига айланган. Мавжуд 221 та паст рентабелли, зарар билан ишлаётган ширкатларнинг 119 таси тугатилиб, улар негизида 10 минг 585 та деҳқон-фермер хўжаликлари тузилди.

Фермер хўжаликларида 87 мингдан зиёд киши меҳнат қилаяпти. Ердан фойдаланиш самарадорлиги ортиб, молиявий ҳолат мустаҳкамланди. Етиштирилган пахта ҳосилининг 45 фоизи, ғалланинг 48 фоизи фермер хўжаликлари ҳиссасига тўғри келади.

Якунлар қувончли ва фахрланишга арзийди. Фермер хўжаликларида пахтачиликдан 12,4 миллиард, ғаллачиликдан 7,2 миллиард сўм даромад олинди. Рентабеллик даражаси пахтачиликда 49,7, ғаллачиликда 56,5 фоизни ташкил этди. Бу ширкатларга нисбатан 3 бараварга юқори демакдир. Фаолият кўрсатаётган кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектлари ўттиз мингтага яқинлашиб қолди.

Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга 11,9 миллиард сўм кредит маблағлари сарфланган. Тармокда ишлаб чиқарилган ва кўрсатилган хизматлар ҳажми 239 миллиард сўмга етди. Тизимда 210,5 минг нафар киши меҳнат қилмоқда.

Вилоятдаги кам таъминланган оилалар даромадини кўпайтиришни кўзда тутиб, 2004-2006 йилларда давлат, корхона, ташкилот, муассасалар, тижорат банклари, бюджетдан ташқари жамғармалар, чет эл инвестицияси, хусусий тадбиркорлар ва аҳоли маблағлари ҳисобидан 105,9 миллиард сўм сарфлаш режалаштирилган. Бунинг натижасида кам таъминланган оилалар сони кейинги икки йил ичида етти бараварга камаяди.

Деҳқон хўжалиги ва оилавий тадбиркорлик билан шуғулланаётган 2,5 мингга яқин кам таъминланган оилага 700 миллион сўм микдорида имтиёзли кредит ажратилди. Йил охирига бориб бу кўрсаткич 1,5 миллиард сўмга ўсади ёки мингдан зиёд оилага ўз рўзғорини йўлга қўйиб олиши учун имтиёзли қарз берилади. Меҳнат бозоридаги вазиятни барқарорлаштириш ва аҳоли бандлигини ошириш учун иқтисодиёт тармоқларида 47,2 мингта янги иш ўринлари яратилди. Норасмий меҳнат фаолияти билан шуғулланаётганларни камайтириш мақсадида Шаҳрисабз, Чироқчи туманлари ва Қарши шаҳрида вақтинчалик бир марталик иш билан таъминлаш марказлари фаолият кўрсата бошлади.

- Барқарор даромад манбаига эга бўлмаган оила аъзоларини фаол меҳнатга жалб қилиш асосий омиллардан биридир, - дейди биз билан суҳбатда вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофазалаш бошқармаси бошлиғи М.Азимов. - Шунинг учун ҳар бир фуқаролар йиғинида молиялашнинг барча манбалари ҳисобидан янги иш ўринлари яратиш, биринчи галда оиланинг меҳнатга лаёқатли аъзоларини иш жойлари билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Деҳқон хўжаликлари салоҳиятидан фойдаланиш борасида хайрли ишга қўл урилди. Эндиги навбат белгиланган тадбирларни бекаму кўст бажаришдан иборат. Воҳада янги ишлаб чиқариш иншоотларини ишга туширилиши туфайли сўнгги икки йилда 3115 та янги иш жойлари ташкил этиш, мавжуд корхоналарни қайта жиҳозлаш ва кенгайтириш ҳисобига 2731 та иш ўринлари барпо этиш белгиланган. Бундан ташқари, фаолият кўрсатаётган корхоналар қувватларидан тўлиқ фойдаланиш, ижтимоий ва бозор инфратузилмасини комплекс ривожлантириш, чет эл сармоясини жалб этган ҳолда замонавий ускуналар ва юқори технологиялар билан жиҳозланган қўшма корхоналар фойдаланишга топширилиши натижасида 13 мингдан ортиқ ишчи ўринлари вужудга келади.

Кичик ишлаб чиқариш тармоқларини йўлга қўйиш оқибатида 19 минг 198, касаначиликни жорий этиш ҳисобига уй меҳнатини йўлга қўйиш бўйича 18 минг 604, ҳунармандчилик соҳасида 11 минг 182 нафар фуқаронинг бандлиги таъминланади. Якка тартибдаги тадбиркорлик фаолияти ва ширкатлар ўрнида фермер хўжаликлари тузишдан ҳам янги иш ўринлари яратилади.

Тоғ, тоғолди ва лалмикор ҳудудларда қўшимча ер майдонлари ажратилиб, деҳқон хўжаликлари ташкил этиш ҳисобига 26 минг 620 нафар фуқаро банд бўлишига эришилади. 19 мингга яқин киши деҳқончиликнинг боғдорчилик ва узумчилик тармоғига жалб этилади.

Хуллас, 2004-2006 йиллар мобайнида кам таъминланган оилаларнинг 123 минг 489 нафар аъзоларини доимий иш жойи ва меҳнат даромади билан таъминлаш назарда тутилган. Натижада аҳолининг яхши яшаши, яхши турмуш кечириши учун қулай шарт-шароитлар юзага келади.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

Масала кўндаланг қўйилади

Вазирлар Маҳкамасининг «Маҳсулотлар, хомашё ва материалларнинг юқори ликвидли турларини сотишнинг бозор механизмларини жорий этишни давом эттириш тўғрисида»ги қарори қабул қилинганди. Қарорда жорий йилнинг 1 апрелидан бошлаб табиий газ истеъмолчилари (аҳоли, бюджетдан молиялаштириладиган ташкилотлар, «Ўзкоммунхизмат» агентлиги ва 5-иловага мувофиқ корхоналардан ташқари) тузилган шартномаларга мувофиқ берилган табиий газ ҳақини тўлиқ тўлаган ҳолда, навбатдаги календар ой бошлангунга қадар шартномаларда назарда тутилган ресурслар хажмининг камида 30 фоизи учун аванс тариқасида хақ тўлашлари кўрсатилган. Бошқа улгуржи истеъмолчилар эса 15 фоиз олдиндан тўловни амалга оширишлари белгиланган.

ҚУВАЛИКЛАР ЯНА ЎТИН ҒАМЛАШЯПТИ...

«Фарғонагаз» ҳудудий газ таъминот корхонаси Қува туман филиалида мазкур қарор талаблари бажарилмаётгани, иш қониқарли ташкил этилмагани кишини ажаблантиради.

Ўтган ярим йил якуни бўйича туманда улгуржи истеъмолчиларнинг табиий газдан 19 миллион 519 минг сўм қарзи мавжуд. Жумладан, «Қува пахта тозалаш» ҳиссадорлик жамиятининг 3 миллион 16 минг сўм қарзи бор. Корхона 2002 йил май ойидан буён тармоқдан узилганича ётипти. Туман газ идораси раҳбари Иброҳим Ғуломовнинг айтишича, бу тарихи узун, тортишувли масала эмиш. Туман марказий шифохонаси 66 минг 500 сўм қарзи бўла туриб, июл ойида 5 минг 800 сўмлик газ ёққанига нима дейсиз. Ҳеч қандай тўлов амалга оширилмай, қарз суммаси ортяпти. Шундай бўлса-да, табиий газ тармоғидан узилгани йўқ. 1 миллион 719 минг сўм қарзи бўлишига қарамай, туман халқ таълими бўлимига ҳам газ бериш тўхтатилгани йўқ. «Орзу» кичик корхонаси ва шу каби қатор ташкилотлар олдиндан тўловни амалга ошириш у ёқда турсин, мавжуд қарзини ҳам узмай, табиий газдан фойдаланяпти. Бу ҳукумат қарорини четлаб ўтишдан бошқа нарса эмас. Шербўтаев номли, «Бўстон» ширкат хўжаликлари, «Толмозор» матлубот савдо корхонаси ва «Азизбек» фирмаси каби мижозлар муддати ўтган қарзлари учун тармоқдан узилган. Лекин хўжалик судига топширилмаган. Тармоқдан узиш иш битди, дегани эмас-ку.

Ўтган ярим йил якуни бўйича аҳолида 469 миллион 673 минг сўмлик қарз тўпланиб ётибди. Бу 7 ойлик сарфланган газ суммасига тенг. 50-60 минг сўмдан ортиқ қарзи бўлган қанча-қанча хонадонлар тармоқдан узилмай, газдан фойдаланаётир.

«Акбаробод» қишлоқ фуқаролар йиғини Юзия қишлоғида бир йилдан буён газ ёнмайди. Аҳоли анча тортишувлардан сўнг 10 ойлик қарзини кечтиришга эришди. Лекин кўпчилик эски қарзини ҳам тўлашни истамаяпти. Масалан, шу қишлоқда яшовчи Муҳаммаджон Қодировнинг қарзи 40 минг 488 сўм бўлиб, бир йилдан ортиқроқ вақтдан бери умуман пул тўлагани йўқ. Рўзимат Жоналиевнинг ҳам 36 минг сўм қарзи бор. Лекин у бир ярим йил ичида газга бир тийин ҳам пул тўламаган. Табиий газ тармоғидан узилмаган. Лекин Акбароббодда умид билан яшаётганлар ҳам йўқ эмас. Мисол учун, Аҳаджон Сайитхонов қачонлардир уйимда «зангори олов» ёниб қолар, деган яхши ниятда газ идорасини 31 минг сўм қарз қилиб қўйибди. Ҳамқишлоғи Рустамжон Тиллабоев ҳам 29 минг сўм ҳақдор. Биргина Юзия қишлоғиликлар йўқ газ учун олдиндан 417 минг сўм тўлагани уларнинг қанчалар умидли инсонлар эканидан дарак беради. Шу ўринда бир савол туғилади. Улар тўлаб қўйган пули учун қачон газ олишаркин? Ёзнинг чилласида ёнмаган газ, қаҳратон қишда бўлармиди?

— Шу кунларда газ икки кун ёнса уч кун ўчади, — дея гап бошлайди каттақишлоқлик Азизбек Каримов. — Газ ҳисоблагич қўйилган хонадонларда эса умуман ёнмаяпти. Қишни-ку гапирмай қўя қолай. Кўмир, ўтин дегандек... жон сақлаяпмиз ишқилиб.

Яна бир гап. Туман газ идораси ишчи-хизматчилари Мустақиллик байрами арафасида 2004 йил январ ойи учун иш ҳақи олдилар. Ойлик маош саккиз ойга кечиктириб берилаётгани кишини ажаблантиради. Ахир бундай ҳолат учун тегишли шахсларга жавобгарлик белгиланган. Жумладан, Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 19 мартдаги «Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорида шундай дейилади: «...Ўзбекистон Республикасининг Прокуратураси хўжалик юритувчи субъектлар раҳбарларининг иш ҳақини ўз вақтида тўлашнинг амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқ белгиланган тартибига риоя қилиши устидан назоратни кучайтирсин ҳамда иш ҳақи бўйича муддати ўтказиб юборилган қарзлар ҳосил бўлган ҳолларда айбдор шахсларни жиноий жазолашгача жавобгарликка тортсин».

Айни кунларда газ идорасининг барча ходимлари йўқ газнинг тўпланиб қолган қарзларини ундириш учун жалб этилган. Ҳамма ходимлар ўз иши қолиб назоратчи вазифасини бажаряпти. Бу оғир вазифани уддалаш билан бирга ўз ишини ҳам қойиллатиб қўйишга мажбур. Шундай бўлгач, ойликни ҳам вақтида тўлаб қўйиш керак-да.

Қиш мавсуми яқинлашиб қолди. Газ сарфи кўтарилади. Ўз-ўзидан қарздорлик ҳам. Хўш, шундай ҳолатларга чек қўйишнинг иложи борми? Ҳар қандай масаланинг ечими бор. Лекин Қувада бу муаммони ҳал этиш анча оғир кечмоқда. Корхоналар 15 ва 30 фоиз олдиндан тўловни амалга ошириши лозим бўла туриб, қарз устига қарз бўляпти. Газ тармоғидан узилганлари ҳам хўжалик судига топширилмай ётаверса, газ идораси раҳбари бунга турли важлар топаверса, қандай қилиб таъминот ўнгланишидан умид қилиш мумкин.

Қуваликлар бу йил ҳам янгилик кутмай, ўтин ғамлашга тушиб тўғри қилган кўринади. Чунки «зангори олов» ёзда милтиллаб ёнса, қишда қандай бўлиши кундек равшан...

Нодиржон ЮСУПОВ,
«Ишонч» мухбири

Газетхон илтимосига кўра

ШИКОЯТ ВА АРИЗАЛАР СУДДА ҚАНДАЙ ТЕКШИРИЛАДИ?

Бош Қомусимизнинг 44-моддасида ҳар бир шахснинг ўз ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қилиш, давлат органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмаларининг ғайриқонуний хатти-ҳаракатлари (қарорлари) устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқи кафолатлаб қўйилган.

Бинобарин, мустақил республикамизда яратилган ва яратилаётган барча қонунларда инсон манфаатларини, унинг ҳақ-ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш асосий вазифа қилиб қўйилмоқда. Айниқса, ҳокимият тақсимланиши тамойилининг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятига бўлиниши инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида судлар зиммасига катта вазифалар юклади. Шундан келиб чиқиб, суд энг аввало ҳар бир фуқаронинг Конституцияда, республикамизнинг бошқа қонунларида ва инсон ҳуқуқларига доир халқаро шартномаларда қайд этилган ҳуқуқ ва эркинликларининг ягона кафолатчиси бўлиб қолди. Бошқача қилиб айтганда, суд фақат жазоловчи органгина эмас, балки том маънода инсон ҳуқуқлари ҳимоячиси ҳамдир.

"Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини бузадиган хатти-ҳаракатлар ва қарорлар устидан судга шикоят қилиш тўғрисида"ги қонун фикримизнинг яққол исботидир. У ҳар бир фуқаронинг давлат органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, жамоат бирлашмалари, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари ёки мансабдор шахсларнинг фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини бузувчи ғайриқонуний хатти-ҳаракатлари (қарорлари) устидан судга мурожаат қилиш имкониятини анча кенгайтирди.

Шу ўринда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини бузадиган хатти-ҳаракатлар (қарорлар) устидан шикоят бериш тартибини ойдинлаштириб олиш лозим. 1995 йил 30 августда қабул қилинган "Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини бузадиган хатти-ҳаракатлар ва қарорлар устидан судга шикоят қилиш тўғрисида"ги қонунда давлат органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, жамоат бирлашмалари, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари ва мансабдор шахсларнинг ноқонуний хатти-ҳаракатлари устидан қандай тартибда судга мурожаат қилиш мумкинлиги аниқ белгилаб қўйилган. Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 35-моддасида "Ҳар бир шахс бевосита ўзи ва бошқалар билан биргаликда ваколатли давлат органларига, муассасаларига ёки халқ вакилларига ариза, таклиф ва шикоятлар билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга"лиги ҳамда "Аризалар, таклифлар ва шикоятлар қонунда белгиланган тартибда ва муддатларда кўриб чиқилиши шарт" эканлиги кўрсатилган.

Фуқароларнинг мурожаатлари билан ишлашда давлат ва жамоат ташкилотларида хизмат қилувчи баъзи мансабдор шахслар ўз вазифаларини бажариш давомида аҳолининг таклиф, ариза ва шикоятларини қонунда белгиланган муддатларда кўриб, мурожаат қилувчиларга қаноатланарли жавоб қайтариш ўрнига, масалага совуққонлик билан қараб, давлат идоралари ва жамоат ташкилотларининг обрўсига салбий таъсир кўрсатувчи ҳолатларнинг юзага келишига сабабчи бўладилар.

"Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини бузадиган хатти-ҳаракатлар ва қарорлар устидан судга шикоят қилиш тўғрисида"ги қонунга мувофиқ, ҳар бир фуқаро агар давлат органларининг корхона, муассаса ва ташкилотлар, жамоат бирлашмаларининг, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари ёки мансабдор шахсларнинг ҳуқуққа зид ҳаракати туфайли ўзининг ҳуқуқ ва эркинлиги бузилган деб ҳисобласа, шикоят билан судга мурожаат қилиши мумкин.

Агар Ўзбекистон тан олган ёки имзолаган халқаро шартномаларда, келишувларда бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, чет эл фуқаролари ҳам мазкур қонунга мувофиқ белгиланган тартибда судга шикоят этишлари мумкин. Шунингдек, ушбу қонунда фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг судга мурожаат қилишлари ҳам белгилаб қўйилган.

Фуқаролар ўз ҳуқуқлари ва эркинликларини бузадиган хатти-ҳаракатлар (қарорлар) устидан шикоят билан бевосита судга ёки юқори турувчи органга ёхуд мансабдор шахсга мурожаат қилиш ҳуқуқига эга. Агарда ушбу органлар ёки мансабдор шахслар шикоятни белгиланган муддатда кўриб чиқмасалар, бу ҳақда ўз жавобини бермаган ёки шикоятни қондиришни рад этган бўлсалар, фуқаролар судга мурожаат қилишга ҳақлидирлар. Бу ҳолда қонунда ушбу ишлар юзасидан альтернатив (муқобил) судлов назарда тутилган.

Шикоят фуқароларнинг хоҳишига қараб у яшайдиган жойдаги судга ёки орган жойлашган ердаги ёхуд шикоят қилинаётган мансабдор шахснинг иш жойи жойлашган ҳудуддаги судга берилади (4-модда).

Фуқаролик билан боғлиқ мурожаатлар "Фуқаролик тўғрисида"ги қонунда белгиланган тартибда, суриштирув, тергов органлари ходимлари ҳаракатлари ҳамда суд ажримлари, ҳал қилув қарорлари ва ҳукмларига нисбатан мурожаатлар Фуқаролик Процессуал Кодекси ва Жиноят Процессуал Кодексида белгиланган тартибда ҳал этилади.

"Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги қонуннинг 15-моддасига кўра, фуқароларнинг ариза, таклиф ва шикоятлари уларда қўйилган масалаларни ҳал этиш ваколат доирасига кирадиган давлат органларига, бевосита ёки бўйсинув тартибида юқори турувчи органга берилади. Фуқаролар ариза, таклиф ва шикоятларини шахсан беришга, шунингдек, бу борадаги ваколатни ўз вакилига беришга ёки мурожаатларни алоқа воситалари орқали юборишга ҳақлидирлар.

Вояга етмаганлар ҳамда муомалага лаёқатсиз шахслар манфаатлари юзасидан ариза, таклиф ва шикоятлар уларнинг вакиллари томонидан қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда берилиши мумкин.

Фуқароларнинг давлат органларига келиб тушган мурожаатларини шу органнинг ўзи ёки зиммасига ушбу вазифа юклатилган мансабдор шахс томонидан кўриб чиқилади. Ариза ва шикоятларда ҳал қилиниши сўралган масала ҳар томонлама холисона текширилиши, тўлиқ ўрганилиши ва қонунда белгиланган муддатда жавоб қайтарилиши лозим.

Яна бир ҳолатга эътибор қаратишимиз зарур. Фуқароларнинг мурожаати агар унда қўйилган масалаларни ҳал этиш ваколат доирасига кирмайдиган давлат органига юборилган бўлса, узоғи билан беш кун муддат ичида тегишли органларга жўнатилиши ва бу ҳақда фуқароларга хабар қилиниши лозим.

Мурожаатларни кўриб чиқиш учун бошқа давлат органларига асоссиз равишда бериш ёки қарори ёхуд ҳаракати устидан шикоят қилинаётган давлат органларига ёки мансабдор шахсларнинг ўзига жўнатиш ман этилади.

Фуқаронинг мурожаати бўйича қабул қилинган қарорни давлат органининг раҳбари ёки бошқа ваколатли мансабдор шахси имзолайди. Сансалорликка йўл қўймаслик мақсадида қонунда фуқароларнинг таклиф, ариза ва шикоятлари 10 кунлик, 15 кунлик ҳамда 1 ойлик муддат ичида ҳал этилиши аниқ белгилаб қўйилган.

Шунингдек, қонунда фуқароларнинг ўз мурожаатларини кўриб чиқилишида шахсан иштирок этиш ҳуқуқи ҳам мустаҳкамланган. Фуқаро мурожаати кўриб чиқилиши жараёни ҳақида ахборот олиш, важларини шахсан баён этиш ва изоҳлаб бериш, текшириш материаллари натижалари билан танишиш, қўшимча материаллар тақдим этиш ёки уларни бошқа органлардан сўраб олиш тўғрисида илтимос қилиш, адвокат ёки ўз вакили хизматларидан фойдаланиш ҳуқуқига эга.

Ариза, шикоят ва мурожаатларни кўриб чиқиш натижаси мурожаатларнинг ушбу жараёнда шикоятчи иштирок этган-этмаганлигидан қатъи назар, ариза ёки шикоят муаллифига ёзма равишда маълум қилиниши шарт. Ариза, шикоят ва мурожаатни кўриб чиқиш натижаси ҳақидаги жавоб ёки хабар асослантирилган, тушунарли бўлиши лозим. Зеро, тушунарсиз жавоб такрор мурожаатларнинг келиб чиқишига, сансалорлик ва мурожаат қилган фуқароларнинг норозилигига сабаб бўлади.

Фуқароларнинг мурожаатларини қабул қилишни ва кўриб чиқишни асоссиз рад қилиш, уларни кўриш муддатларини бузиш, қонунга зид қарор қабул қилиш, бузилган ҳуқуқларни тиклаш ва мурожаат бўйича қабул қилинган қарорни бажармаслик, фуқаронинг шахсий ҳаётига доир маълумотларни уларнинг розилигисиз ошкор қилиш, фуқарони мурожаат қилганлиги учун таъқиб қилиш, шунингдек, "Фуқароларни мурожаатлари тўғрисида"ги қонун ҳужжатларини бошқача тарзда бузиш қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади. Зеро, ҳар жабҳада инсон ҳуқуқларини ҳимоялаш судлар зиммасидаги энг муҳим вазифадир.

Хулоса қилиб, шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, фуқароларнинг мурожаатларини ўз вақтида, қонуний кўриб чиқиш ва ҳал этиш бевосита фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари бузилишининг олдини олади ва уларнинг давлат бошқарувидаги иштирокини кенгайтиради, энг муҳими, қурилаётган тенг ҳуқуқли фуқаролик жамиятининг шаклланиш жараёнини тезлаштиради.

Низом РУСТАМОВ,
Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди судьяси

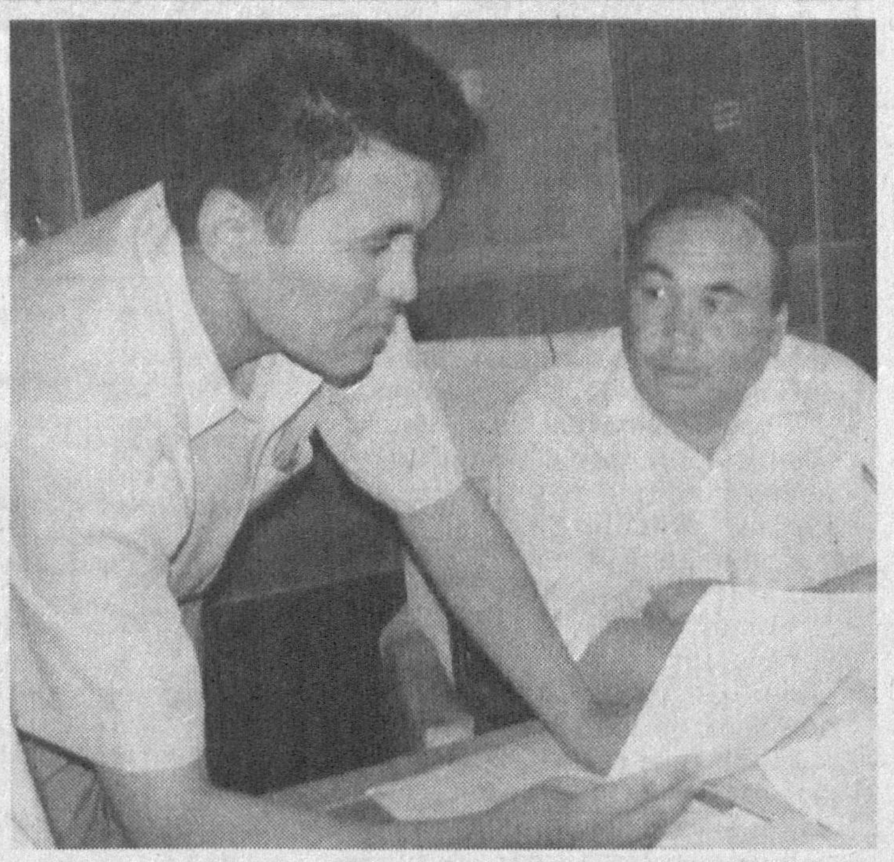

Беруний туман халқ таълими бўлими маъмурияти ва касаба уюшма қўмитаси кам таъминланган оилаларни доимий ғамхўрлик қуршовига олган. Бу ерда ўқитувчи ва ўқувчиларнинг ёзги дам олиши ҳам намунали ташкил этилди.

Суратларда: ***ХТБ назоратчиси Шоҳсанам Ниёзметова; туман ХТБ мудири, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими Энгель Ҳасанов Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ўқувчиларни касб-ҳунарга йўналтириш ва психологик ташҳис маркази раҳбари Эркин Нуртоев билан янги вазифалар ҳақида суҳбатлашмоқда.***

Ижтимоий ҳимоя

ДАМ ОЛИШНИ БИЛАМИЗМИ?

Мамлакатнинг иқтисодий салоҳияти, иш ҳақи, пенсия ва нафақаларнинг ўз вақтида тўланиши давлат бюджетининг бажарилишига бевосита боғлиқ. Бу борада республикамиз соликчилари, жумладан Самарқанд вилоят солиқ идоралари ходимлари изчил иш олиб боришяпти.

Солиқ ходимлари меҳнатининг машаққатини ҳар ким ҳам тасаввур қила олмайди. Шу жиҳатдан олиб қараганда солиқ ходимларини ҳам ижтимоий ҳимоя қилиш, уларни моддий-маънавий рағбатлантириш муҳимдир.

Вилоятдаги барча солиқ идораларида меҳнат муносабатлари иш режими меъёрлари жамоа шартномаларида қатъий белгилаб қўйилган. Шунингдек, ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини рўёбга чиқаришга қаратилган бошқа тадбирлар ҳам назарда тутилган. Буларнинг амалда бажарилиши ходимларни соғломлаштириш, дам олдириш, манфаатдорлигини оширишга имкон беряпти. Масалан, ўтган йили ходимларга жамоа шартномасида назарда тутилганига мувофиқ жами 11,3 миллион сўмлик моддий ёрдам берилди. Бундан ташқари, хизмат вазифасини бажариш билан боғлиқ транспорт харажатларини қоплаш учун 8,7 миллион сўм маблағ ажратилди. Қишки мавсумга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилишга молиявий ёрдам берилди.

Шу билан бирга жамоа шартномасида асосий ишдан ташқари вақтда ишлаганлик учун қўшимча тўловлар, фаолият самарадорлигини оширишга кўмаклашадиган амалий таклифлар учун рағбатлантириш назарда тутилган. Икки ёшгача боласи бор аёллар олдинги лавозим маоши сақланган ҳолда енгил иш билан таъминланадилар. Ходимларнинг бошқа тоифалари баҳраманд бўлаётган бу каби имтиёзлар ва ижтимоий кафолатлар рўйхатини яна давом эттириш мумкин.

Кейинги икки йилда вилоятда солиқ ходимларининг иш шароитлари анча яхшиланди. Ургут, Нуробод, Оқдарё, Пастдарғом туманлари, Самарқанд шаҳри солиқ инспекциялари янги биноларга кўчиб ўтишди. Самарқанд шаҳрида солиққа оид ахборот-ҳисобот тизими компьютерлаштириляпти.

Ходимларни соғломлаштириш, дам олдириш, маънавият ва спорт тадбирлари ҳам доимий эътиборда. Ҳар йили ходимларнинг 15-20 нафар фарзандлари болалар оромгоҳларида дам олдирилади. Бу йўлланмалар қиймати касаба уюшма қўмитаси ва бошқарма маблағи ҳисобидан қоплаб борилади. Бундан ташқари, ҳар йили бир-икки марта ходимларнинг фарзандлари театр, цирк томошаларига бориш учун маблағ ажратилади. Чунки давлат хизматида кўп вақт бўладиган ходимлар фарзандларининг тарбияси, дам олиши ҳал қилинишидан хотиржам бўлишлари керак. Шунингдек, ҳар йили ходимлар учун республикамиздаги санаторий курортларга йўлланмалар ажратилади. Бу йил ҳам республика солиқ тизимига қарашли «Ғазалкент» дам олиш масканида ўнлаб ходимларимиз саломатлигини тиклаб қайтишди.

Вилоятда солиқ ходимлари учун ҳар ҳафтада бир марта спорт тадбирлари ўтказилади. Спортнинг бир қанча турлари бўйича мусобақалар уюштирилади. Бунинг натижаси ўлароқ ходимларимиз тармоқ спартакиадаларида муваффақиятли қатнашмоқда.

О.БОЗОРОВ,
Самарқанд вилоят давлат солиқ бошқармаси касаба уюшма қўмитаси раиси

Кейинги йилларда Ўзбекистон ва Ҳиндистон ўртасидаги савдо айланмаси 2,7 бараварга ўсди. Хусусан, 2003 йилда у 108 миллион долларга етди. Тошкентда ўтказилган Ўзбекистон ва Ҳиндистон савдо-саноат палаталари вакиллари бирлашган кенгашининг иккинчи мажлисида шу ҳақда гапирилди.

Мазкур кенгаш 1999 йилнинг 19 февралида Ўзбекистон Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ҳамда Ҳиндистон савдо-саноат палатаси федерацияси ўртасида имзоланган битим доирасида тузилган эди. Ушбу идоранинг мақсади хусусий тадбиркорлик субъектлари учун шериклик алоқаларини ривожлантириш ва мустаҳкамлашдан иборат.

ҲИНДИСТОНДА МАЛАКА ОШИРДИЛАР

Кенгаш мажлисида Ҳиндистоннинг NEPC India Ltd (электроника ва тўқимачилик), German Garden Ltd (қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш), Apollo Hospitals Group (соғлиқни сақлаш), Tata Motors Ltd (автомобил саноати) ва бошқа компаниялар ҳамда фирмалари раҳбарлари иштирок этди. Мамлакатимиз томонидан эса Соғлиқни сақлаш вазирлиги, "Ўзбекэнерго" ДАК, Ташқи иқтисодий алоқалар ҳамда автомобил ва дарё транспорти агентликлари, "Ўзавтосаноат" ва "Тошшаҳарйўловчитранс" уюшмаларининг мутасаддилари, кичик ва хусусий бизнес вакиллари қатнашди.

- Бугунги кунда иқтисодий йўналишда тузилган 38 та битим ва ширтномалар икки давлат ўртасидаги савдо-иқтисодий муносабатларни белгилайди, - деди мажлисда сўзга чиққан Ўзбекистон савдо-саноат палатасининг раиси Музаффарбек Собиров.

Ҳамкорлик алоқаларининг мустаҳкамланиши туризм, фармацевтика, қурилиш, дори-дармонлар ва турли халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш соҳаларида йигирмадан зиёд қўшма корхоналарни барпо этишга имкон берди. Ўзбекистон экспортининг асосий қисмини юк самолётлари, ипак газламалар, пахта толаси, мис ва ўғитлар ташкил этмоқда. Ҳиндистондан эса Ватанимизга чой, зираворлар, озиқ-овқат саноати ускуналари келтирилмоқда. Юздан зиёд ўзбек тадбиркорлари Гужорат ва Ҳайдаробод штатларида малака ошириб қайтишди.

"Туркистон-пресс"

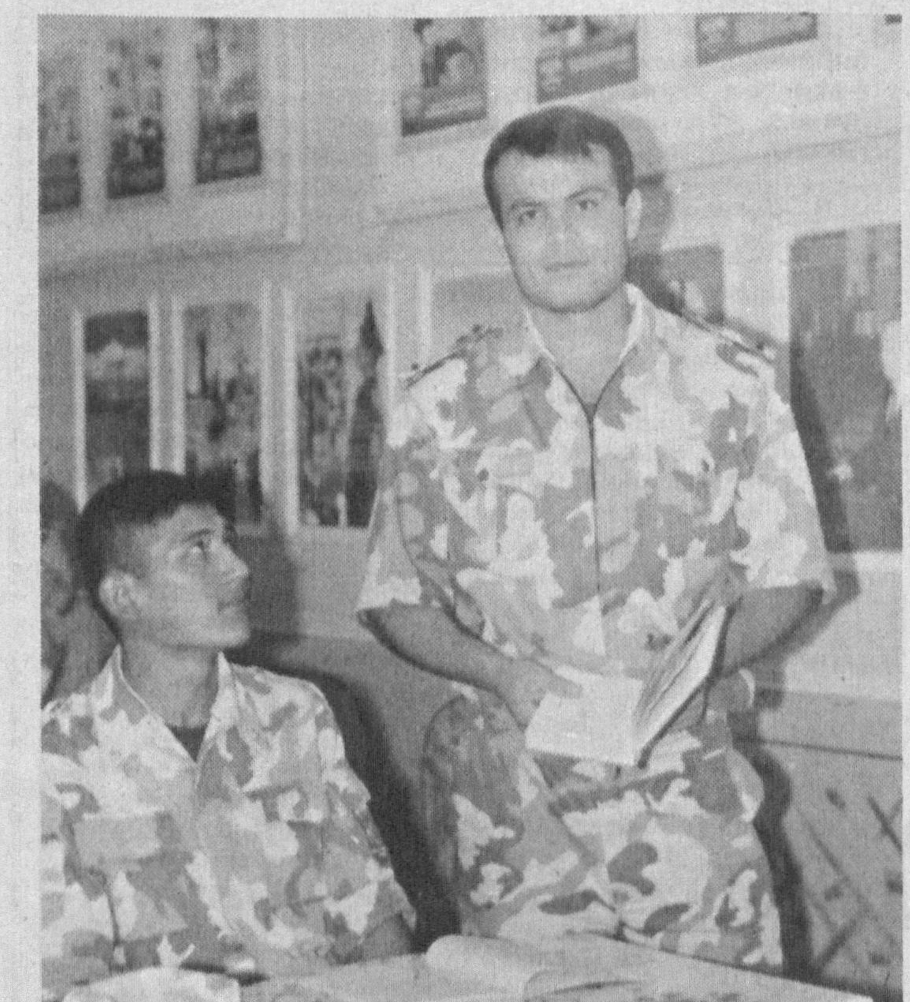

Ҳақ-ҳуқуқимизни билайлик, уни ҳимоя қила олайлик

«ШТАТ ҚИСҚАРДИ» БАҲОНАСИДА

Амалдаги йилнинг биринчи ярмида касаба уюшмалари Наманган вилоят Кенгаши, тармоқ қўмиталари ва вакилликларига 95 та ёзма шикоят, 405 та оғзаки мурожаат келиб тушди.

Косонсой туманидаги «Қорасув» маҳалла фуқаролар йиғинига қарашли «Янгиобод »маҳалласида яшовчи Мухриддин Пошануровни «Бухоро» ширкат хўжалигидагилар яхши билади ва ҳурмат қилади. Анча йиллардан буён хўжаликда катта ҳисобчи вазифасида ишлаб келаётган бу одам ўз ишига пухта, оқни оқ, қорани қора дейишга одатланган. «Катталар» ҳар қанақа топшириқ беришса, бажариш учун югуриб кетавермайди. Орқа-олдига қараб иш тутади. Тўғри бўлса, бажаради, нотўғри бўлса, ҳеч қандай ялинишу дўқ-пўписалар кор қилмайди. Бунақа феъл-атвор барчага тенг ёқавермас эмас. Шу боис хўжалик раиси уни жорий йилнинг май ойида «штат қисқарди» деган баҳонада ўз вазифасидан бўшатиб юборди. Натижада М.Пошануров ўзига қилинган адолатсизликдан ранжиб шикоят билан касаба уюшмасига мурожаат қилишга мажбур бўлди. Вилоят касаба уюшмалари Кенгаши томонидан ушбу хат кўриб чиқилди. Маълум бўлишича, Мухриддин ака ишда ҳеч қандай хатоликка йўл қўймаган. У ҳеч қанақа «штат қисқартириш» юз бермаганига қарамасдан, ўз вазифасидан ноҳақ бўшатилган экан. Кенгаш аралашуви туфайли 25 августдан эътиборан у ўз ишига қайта тикланди ва бекор юрган кунлари учун иш ҳақи ундириб берилди.

Наманган туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармасида созловчи бўлиб ишлаган Татьяна Аюбова ҳам анча вақт ўзига нисбатан қилинган ноҳақлик юзасидан азоб чекди. Нафақага чиққан бўлса-да, меҳнатига яраша ҳисоб-китоб қилинмаганлиги, ҳақини сўраб борганида минг хил баҳоналарни рўкач қилишганлиги уни беҳад ранжитди. Кўп ташкилотларга мурожаат этган бўлса-да, фойдаси тегмади. Охири касаба уюшмаларига мурожаат қилишга мажбур бўлди.

Ариза мутахассислар томонидан атрофлича ўрганиб чиқилганда Т.Аюбованинг шикояти асосли эканлиги маълум бўлди. Хат муаллифига ташкилотда қолиб кетаётган 46 минг 254 сўм иш ҳақи, фойдаланилмаган меҳнат таътиллари учун пуллик компенсация ва нафақага чиқишдан олдин тақдим этиладиган бир ойлик маоши миқдоридаги сумма билан 97 минг 656 сўм ундириб берилди.

Бошқармадаги ушбу ҳолатни ўрганиш бошқа нуқсонларни ҳам очиб берди. Натижада ишчи ва хизматчиларнинг қолиб кетган 366 минг 918 сўм иш ҳақлари аниқланиб, ундириб берилиши таъминланди.

Касаба уюшма ташкилотларининг бевосита аралашуви туфайли «1-Наманганқурилиш» шуъба корхонаси техника хавфсизлиги муҳандиси О.Исоқовга 350 минг сўм, Косонсой туман халқ таълими бўлимига қарашли 35-мактаб муаллими М.Исроиловга 79 минг 888 сўм, Поп тумани ишлаб чиқариш участкасига қарашли «Дўстлик» 2 - насос навбатчи машинисти Т.Ғаффоровга кечиктирилган 111 минг 257 сўм иш ҳақлари ундириб берилиши таъминланди. Жорий йилнинг дастлабки олти ойи ичида касаба уюшмаларининг саъйи-ҳаракатлари билан 16 нафар ходим ўз ишига қайта тикланди. Шундан 7 нафар ходимга мажбуран бекор юрган вақтлари учун моддий зарар ундириб берилди.

О.ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири

МАРДЛАР ҚЎРИҚЛАЙДИ ВАТАННИ

Юртимиз сарҳадларини туну кун сергаклик билан қўриқлаётган алп қоматли ҳарбий йигитларимиз эл тинчлигини сақлашдек ғоят улуғ ва шарафли юмушни адо этишмоқда. Улардаги мардлик ва Ватанга содиқлик хислатлари билан ҳар қанча ғурурлансак арзийди. Зотан, ҳудудимиз дахлсизлиги ишончли юрт посбонлари қўлида эканлиги кўнгилларга хотиржамлик бағишлайди.

Энг оммавий жамоат ташкилоти ҳисобланмиш касаба уюшмалари ҳарбийлар ҳаётидан муносиб жой эгаллаган. Яқинда енгил, мебел ва коммунал-маиший хизмат ходимлари касаба уюшма Тошкент вилоят вакиллиги фаоллари Бекободда хизмат қилаётган аскарлар ҳузурида бўлишди. Ўзаро самимий руҳда кечган мулоқот чоғида чегарачилар Ватан олдидаги бурч ва масъулият хусусида тўлқинланиб сўзлашди. Тадбир сўнгида уларга тармоқ касаба уюшма вакиллигининг эсдалик совғалари топширилди. Аскарлар касаба уюшмасининг бундай эътибори учун ўзларининг миннатдорчилигини изҳор қилишди.

Т.ШЕРНАЕВ,
«Ишонч» мухбири
Ғ.ХИДИРОВ
олган суратлар

Гиёҳвандлик — аср вабоси

ЖЎХОРИЗОРДАГИ «БЕГОНА» ЭКИН

Юртбошимизнинг «Республикада гиёҳвандлик моддаларининг ноқонуний айланишига қарши курашни кучайтириш ва гиёҳвандликни назорат қилиш бўйича умумдавлат дастурини амалга оширишнинг иш режалари тўғрисида»ги фармойишини ижро этиш бўйича Қорақалпоғистон республикасида кенг кўламли ишлар олиб борилаяпти.

Ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари томонидан республика ҳудудида гиёҳвандлик экинлари экилиши ва тарқалишининг олдини олиш, наркобизнес билан боғлиқ жиноятларни фош этиш чора-тадбирлари кўрилаяпти. Одамлар соғлиғига жиддий зарар келтирувчи оғули моддаларни олиб кирувчи ва чиқувчиларни аниқлаш мақсадида жойларда қўшимча постлар қўйилиб, прокуратура, божхона, ички ишлар ходимлари билан биргаликда доимий рейдлар ўтказилаяпти.

Амалга оширилаётган ҳуқуқий-тарбиявий ишлар туфайли республиканинг Қораўзак ва Тахтакўпир туманларида гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятчилик ҳолатлари сезиларли даражада камайган. Бироқ Элликқалъа, Хўжайли, Амударё, Кегайли каби туманларда, Тахиатош шаҳрида ноқонуний хатти-ҳаракатлар анча кўпайган. Жиноятларни содир этган шахсларнинг асосий қисмини фойдали меҳнат билан шуғулланмасдан бекор юрган шахслар ташкил этади. Улардан анча миқдордаги гиёҳванд моддалар олиб қўйилган. Айни пайтда 763 нафар киши наркологик диспансер ҳисобида туриб даволанаяпти.

Кегайли тумани Б.Каримбердиев номли ширкат хўжалигида истиқомат қилувчи 34 ёшли Мейригул Утамбетова ўзининг томорқасида ўстирилаётган жўхори орасида қонун билан ман этилган наркотик ўсимлигини экиб, парваришлаган. Ҳосил пишиб етилгач уни қуритиб, махсус халтачаларга жойлаган. Нукус шаҳрида яшовчи акаси У.Мирзаханов ва бошқа қариндош-уруғлари орқали марихуана моддасини соттириб, пулини чўнтагига урган.

Мўмай даромад илинжида кун кечираётган Мейригулнинг синглиси Сабира Утамбетова 0,4 грамм марихуанани Жалғас Мамутовга сотаётган пайтда ички ишлар бўлими ходимлари томонидан ушланган. Сабиранинг уйи текширилганда 3,4 грамм, Мейригулнинг уйидан эса 13,4 грамм марихуана топиб олинган.

Гиёҳвандлик - кони зарар. «Оқ оғу» кишини инсонлик қиёфасидан маҳрум қилади, жиноий йўлга бошлайди. Беруний шаҳри Й. Қурбонов кўчаси 24-уйда истиқомат қилувчи Н.Сафарбоев шаҳарнинг Тинчлик кўчаси, 12-уйда яшовчи А.Раймовадан 0,2 грамм героинни сотиб олиб, фуқаро Я.Ибодуллаевга пуллаётган пайтда қўлга олинди. Қонунбузарларга нисбатан тегишли жазо берилди.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Таҳлиллар Нукус шаҳри, Беруний ва Элликқалъа туманларида жорий йилда ҳам жиноий хатти-ҳаракатлар ўсганлигини кўрсатмоқда. Жойлардаги фуқаролар йиғинлари, ҳуқуқ-тартибот идоралари билан ҳамкорликда фаолият кўрсатганларида эди, бундай кўнгилсиз ҳоллар камайган бўлармиди.

Бундан ташқари, «Қора дори» операциясининг ўтказилиши натижасида айрим кишиларнинг томорқаларида зарарли ўсимликлар ўстирилаётганлиги аниқланиб, йўқ қилиб ташланди.

ЁЛҚИН

МУСТАҲЗОД

Бир ғазал шарҳи

Истеъдодли шоир Чокарнинг ушбу шеъри ярим асрдан ортиқ вақтдан буён халқ ҳофизлари томонидан куйланиб келинади. У бугунги кунда ҳам машҳур қўшиқларимиздан: радио ва телевидениедан тез-тез таралиб туради, тўйлар, базмлар, турли тантаналарда севиб ижро этилади.

Ҳуснинг гули то бўлди жаҳон мулкида пайдо,
эй шўхи паризод,
Солди ани ишқи бошима кулфати савдо,
қилғин манга имдод.
Билмам, на сифат одам эдинг ноз фанида,
эй кўзлари шаҳло,
Қилдинг мани бир боқиш ила ҳуснингга шайдо,
жилва қилиб ижод.
Лайли била Ширин чу эмас ёрима монанд
бир зарра ҳам, аҳбоб,
Ман бирла қачон тенг бўлур ишқ ичра жаҳонда
Мажнун ила Фарҳод.
Сийнамда чу этди бу кўнгил мулкини вайрон
ёндирғали жоним,
Энди анга раҳм айлабон, эй дилбари барно,
қилғил ани обод.
Чокар ғами ишқингда қачон бўлса гирифтор,
ишқ ичра балокаш,
Дардига ани шаҳди лабинг қилдиму даво,
эй қомати шамшод?!

Чокар гарчи ўтган асрнинг ўрталаригача яшаган бўлса-да, унинг қаламига мансуб мустаҳзод мумтоз шоирларнинг шеърларини ёдга солади. Чунки унда маъшуқа анъанавий, мумтоз адабиётга хос тимсолу ташбеҳлар воситасида таъриф-тавсиф қилинади.

Ҳуснинг гули то бўлди жаҳон мулкида пайдо,
эй шўхи паризод,
Солди ани ишқи бошима кулфати савдо,
қилғин манга имдод.

Албатта, Чокар мутасаввуф шоир бўлмаган. Лекин мустаҳзод мумтоз шеърият анъаналари таъсирида ёзилганлигидан тасаввуфий томонга тортиб кетади. Чунки азалдан, туғилгандан ошиқлик фақат тасаввуф адабиётига хос: бу адабиётда ошиқ туғилганидан, азалдан ошиқ бўлади, юрагида беқиёс муҳаббат билан дунёга келади, гўдакликдан дарду балога улфат тутинади. Ўз навбатида, маъшуқа ҳам пайдо бўлгандан бошлаб ҳаммани ўзига ошиқ айлайди, жаҳонга офат солади. Бундай дейишимизнинг сабаби: келтирилган байт дунёвий талқинга унча бўй бермайди. Ахир, дунёвий ҳаётда қиз болага туғилган кунидан бошлаб ошиқ бўлиш ғайритабиий ҳол-да!

Кейинги байтни эса бемалол дунёвий талқин қилиш мумкин:

Билмам, на сифат одам эдинг ноз фанида,
эй кўзлари шаҳло,
Қилдинг мани бир боқиш ила ҳуснингга шайдо
жилва қилиб ижод.

Дарҳақиқат, бир қарашда муҳаббат пайдо бўлиши ҳеч кимни ажаблантирмайди. Донишмандлар, айниқса бир боқишда туғилган муҳаббатнинг давосини топиш қийин, дейдилар. Оташнафас Машраб бежизга: «Бир жилвасига икки жаҳондин ўта қолдим» - демаган.

Фурқатнинг «Тортадур» радифли машҳур ғазали бор. Унда муҳаббатнинг бир қарашда туғилиши жуда гўзал бадиий тимсоллар орқали ифодаланган:

Қошлари остида гўё икки фаттон кўзлари
Икки ҳинду баччадурким, ёндашиб ё(й) тортадур.

Маъшуқа қиё боқиши ёнма-ён турган икки ҳинд боласининг ёй тортишига қиёс қилинади. У нигоҳини олиши билан қорачиқлар ўз ўрнига қайтади. Бу - ёйнинг отилишига ўхшайди. Ёй ўқидан душман қулагани сингари маъшуқа нигоҳидан ошиқ кўнгли яраланади. Ярадор душман ғолибнинг қулига айлангани каби ярадор юрак ҳам энди бир қараш билан кўнглига ўт солган паривашнинг асири бўлиб қолади.

Лайли била Ширин чу эмас ёрима монанд
бир зарра ҳам, аҳбоб.
Ман бирла қачон тенг бўлур ишқ ичра жаҳонда
Мажнун ила Фарҳод.

Бу ўхшатиш ҳам мумтоз адабиётимиз анъаналари таъсирида вужудга келган. Яъни: «Эй дўстлар, ишқ бобида жаҳонда менга Мажнун билан Фарҳод сира тенглашолмагани сингари Лайли билан Ширин ҳам ҳусн жиҳатидан ёримга яқинлашолмайди».

Бундай мазмундаги фикрларни мумтоз шоирлар ижодида кўп учратамиз. Чунончи, Машраб:

Фарҳод ила Мажнун не билур ишқ рамузин,
Ишқ бобида ул шогирдларимки, ўқитубдур,-

деб ёзса, Фурқат:

Сендин ўргансун бугун Лайлию Ширин нозни,
Ишқни мендин яна Мажнуну Фарҳод, айланай,

- деб лутф қилади.

Навбатдаги байт:

Сийнамда чу этди бу кўнгил мулкини вайрон
ёндирғали жоним,
Энди менга раҳм айлабон, эй дилбари барно,
қилғил ани обод.

Бу Алишер Навоийнинг машҳур байтини эсга солади:

Тиғ ила пайконларинг етти кўнгул бўлғоч
хароб,
Сув қуюб, тухм экting, ул кишварни вайрон айлагач.

Маълум бўладики, ишқ аввал кўнгилни хароб айлаб, кейин уни обод қилади. Ахир, деҳқон ҳам дастлаб ерни обдон ағдариб, кейин унга экин экади-да!

Чокар ғами ишқингда қачон бўлса гирифтор,
ишқ ичра балокаш,
Дардига ани шаҳди лабинг қилдиму даво,
эй қомати шамшод?!

Бу ерда шамшод - баланд бўйли, хушқомат дарахт. Қизларнинг қоматини унга нисбат берадилар.

Шундай қилиб, Чокар мумтоз адабиёт анъаналарини ижодий давом эттириб, ўзининг улуғ салафларига эргашиб, муҳаббат мавзуида гўзал бир мустаҳзод ижод қилганки, ярим асрдан ортиқ муддат мобайнида унинг ҳофизларимиз томонидан севиб куйланиб келаётгани ва халқимиз томонидан ҳам мароқ билан тингланаётгани фикримизнинг исботидир.

Эргаш ОЧИЛОВ,
филология фанлари номзоди

«Чавки» ўйини қадим тарихга эга халқ ижодиёти намунаси ҳисобланади. Ўтмишда у тўй ва халқ сайлларида бўз йигитлар томонидан гулхан атрофида айланиб, қўшиқ ва лапарлар жўрлигида ижро этилган. Ҳозирда ҳам Самарқанд вилоятининг Булунғур, Оқдарё, Жомбой, Пайариқ, Жиззах вилоятининг Бахмал, Ғаллаорол, Зомин туманларида сақланиб қолган. Ўйин қарсак усулида бошқарилиб, якка қарсак, уч қарсак, беш қарсак, тўққиз қарсак рақсларига уланиб кетади. Ўйинчилар чапак оҳангига уйғун ҳаракатлари билан даврани қизитишади.

ҚАДИМИЙ ХАЛҚ ЎЙИНИ

Булунғур туманидаги Фозил Йўлдош номли ширкат хўжалигининг 1-қишлоқ маданият уйи қошида Сувонқул Абдуқодиров раҳбарлигидаги «Чавки» фольклор-этнографик дастаси анча йиллардан буён фаолият кўрсатиб келмоқда. У ёш ҳаваскор ижрочилардан таркиб топган. Даста репертуари халқона қўшиқ, терма, лапарлар ва катта қарсак ўйинлари асосида бойитилди. Тўпланган 300 дан ортиқ халқ оғзаки ижоди намуналари мавзу шаклига қараб бир неча бадиий композицияларга ажратилди. Жумладан, «Йил боши», «Пода туп», «Чавкибу», «Бозорлик», «Сумалак сайли», «Чархпалак» каби туркум ижролар жозибадорлиги билан кишини ўзига сеҳрлайди.

Жамоа ижодий юксалиш довонларини босиб ўтиши жараёнида катта ютуқларга эришди. Республика миқёсидаги ва халқаро фестивал ҳамда кўрик-танловларда муваффақиятли қатнашиб, турли унвону даражаларга сазовор бўлди. Хусусан, 2002 йилда ўтказилган «Бойсун баҳори» халқаро фольклор фестивалида даста ЮНЕСКОнинг махсус дипломи билан тақдирланди. Шунингдек, ўтган йили халқ рақслари ижрочиларининг республика «Чарх» фестивалида «Чавки» йигитлари юқори ўринлардан бирини забт этишди.

Дастанинг Эшбек Нормуродов, Маҳмуд Эрматов, Ўроқбой Ҳотамов, Мавлуда Қўшоқова, Баҳодир Норов каби истеъдодли ижрочилари ўз маҳоратлари билан эл олқишига сазовор бўлмоқда. Яқинда даста қошида болалар студияси ташкил этилиб, унинг аъзолигига 5-, 21-мактабларнинг 20 нафар қобилиятли ўқувчиси саралаб олинди. Айни пайтда улар нуфузли тадбирларда фаол иштирок этиб келишмоқда.

– Халқимизнинг ўлмас ижодий меросини тарғиб қилишдек эзгу ишга бош қўшиш бизга чексиз қувонч бахш этади. Ҳали олдимизга қўйган ижодий режаларимиз бисёр. Уларни амалга оширишдан бир нафас ҳам ўзимизда толиқиш ҳис этмаймиз, – дейди даста бадиий раҳбари Сувонқул Абдуқодиров.

Заргул ЭРНАЗАРОВА

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР

Бодринг, редиска, помидор ва янги сабзини арчимай истеъмол қилинса, тез ҳазм бўлади ва фойдали.

* * *

Сабзавотларни буғда димлаб пиширсангиз улардаги витаминлар сақланиб қолади.

* * *

Олма, беҳи, лимон ва апельсин каби меваларни дастурхонга қўйишдан илгари қайноқ сув билан чайиб юборсангиз хушбўй ҳиди гуркираб кетади.

* * *

Сутга (бир литр сутга бир чой қошиғида) шакар солиб қайнатиб, бети очиқ ҳолда совитилиб олиб қўйилса, уч кунгача ачимайди.

* * *

Агар туздонга бир неча дона гуруч ташлаб қўйсангиз туз қуруқ сақланади.

* * *

Янги супургини ишлатишдан олдин тузли ёки совунли қайноқ сувда ҳўллаб қўйсангиз кўп чидайди.

* * *

Қовурилаётган гўштга тез-тез сув пуркаб турилса, у мазали ва селлик бўлиб пишади.

* * *

Сабзавотлар тузли сувда қайнатилса мазали бўлади.

* * *

Чинни идишларни юваётганда сувга бир чой қошиқ сирка ёки туз солсангиз идиш ярқираб кетади.

* * *

Металлдан айниқса алюминийдан ясалган идиш ва асбобларни қум билан ишқаб ювиш ярамайди, чунки идишларни тирнаб, уларни тез кирланадиган қилиб қўяди.

* * *

Сутни пишираётганда идишнинг четига мой суриб қўйсангиз сут қайнаганда тошмайди.

ШАНБА - ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

Доно одам дардига малҳам қидириб юргандан кўра, касалликни ўзига йўлатмайди.

* * *

Уч нарсани уч нарса билан топиб бўлмайди, бойликни орзу-ҳавас билан, ёшликни пардоз-андоз билан, соғлиқ дори-дармон билан.

* * *

Бахтимизнинг ўндан тўққиз улуши соғлиғимизга боғлиқ.

ИСПАНЧА ПАЛОВ

Испания пойтахти Мадрид шаҳрида катта-кичик кўркам майдонлар кўп. Булар ичида «Пласа майор» майдони алоҳида ажралиб туради. У 1846 йилгача буқа билан олишув ўйини намойиш этиладиган жой бўлган. Кейинчалик унинг марказига гранитдан ишланган супачага қирол Филипп IIIнинг отда турган бронза ҳайкали ўрнатилган.

Майдон атрофига дид билан жойлаштирилган дўконларда турли хил маҳсулотлар, айниқса сайёҳларга мўлжалланган эсдалик буюмлари кўплаб харидорларни ўзига жалб этади. Майдон атрофидаги ресторанлар сайёҳлар диққатини жалб этиш учун овқат рўйхатини испан, инглиз, француз тилларида кўчага осиб қўядилар.

Рўйхатни ўқиб кўрсангиз «Валенсия палови» ёзувига ҳам кўзингиз тушади. Унинг таркибида гуруч, гўшт ва товуқ гўштидан ташқари майда қисқичбақа, кальмар кабилар бор экан.

А.АЛИЕВ

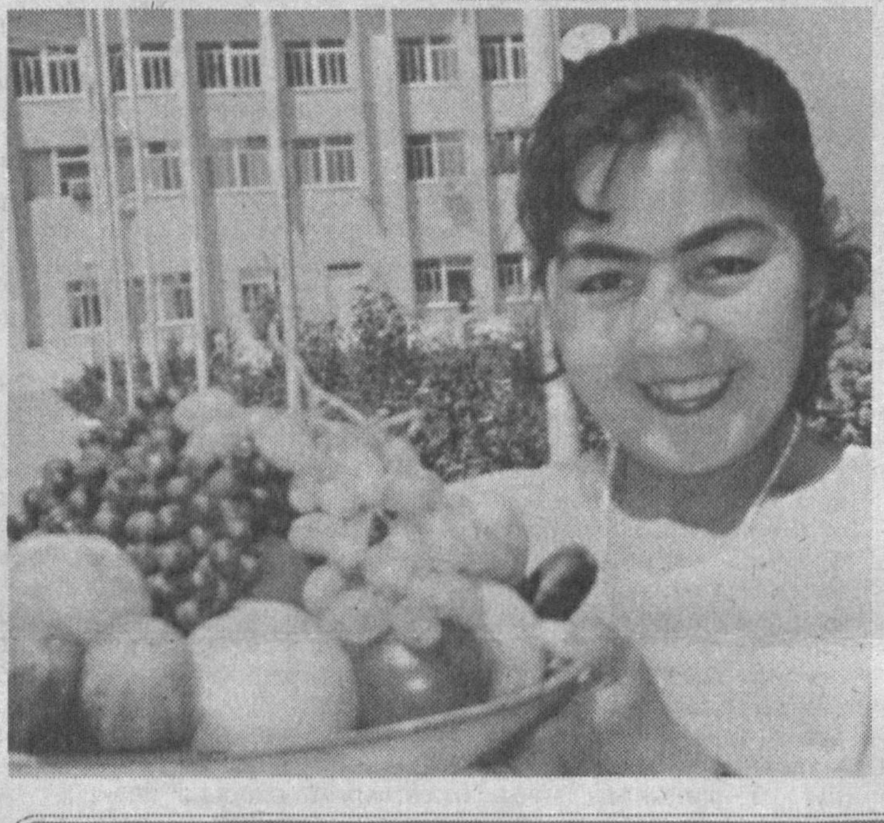

АЙЛАНМА КРОССВОРД

Соат мили йўналишида рақам атрофига белгиланган хонадан: 1.Оширилмаган хамирдан синги қилиб пиширилган нон. 2.Қатъият ва бардош билан мақсадга эришиш фазилати. 3.Санъаткор, қўшиқ ижрочиси. 4.Маълум бир нарсани амалга ошириш йўлидаги чора. 5.Амалга оширган ишлари учун шартнома бўйича ижодкорларга тўланадиган қалам ҳақи. 6.Латвия республикаси ҳудудига туташ денгиз. 7.Ижодкор, матбуот ходими. 8.Мамлакат тараққиёти босқичини кўрсатувчи соҳа. 9. Коинотда намоён бўладиган турфа ранг манзара. 10.Боксдаги ҳолат. 11.Бута ҳамда ўсувчи ҳўл мева. 12.Ёзувчи Жонрид Абдуллахонов қаламига мансуб роман. 13.Муборакбод. 14.Овланадиган йирик, қирғовулларга мансуб қуш. 15.Серсув, ширин ҳўл мева. 16.Осиё ғарбидаги давлат пойтахти.

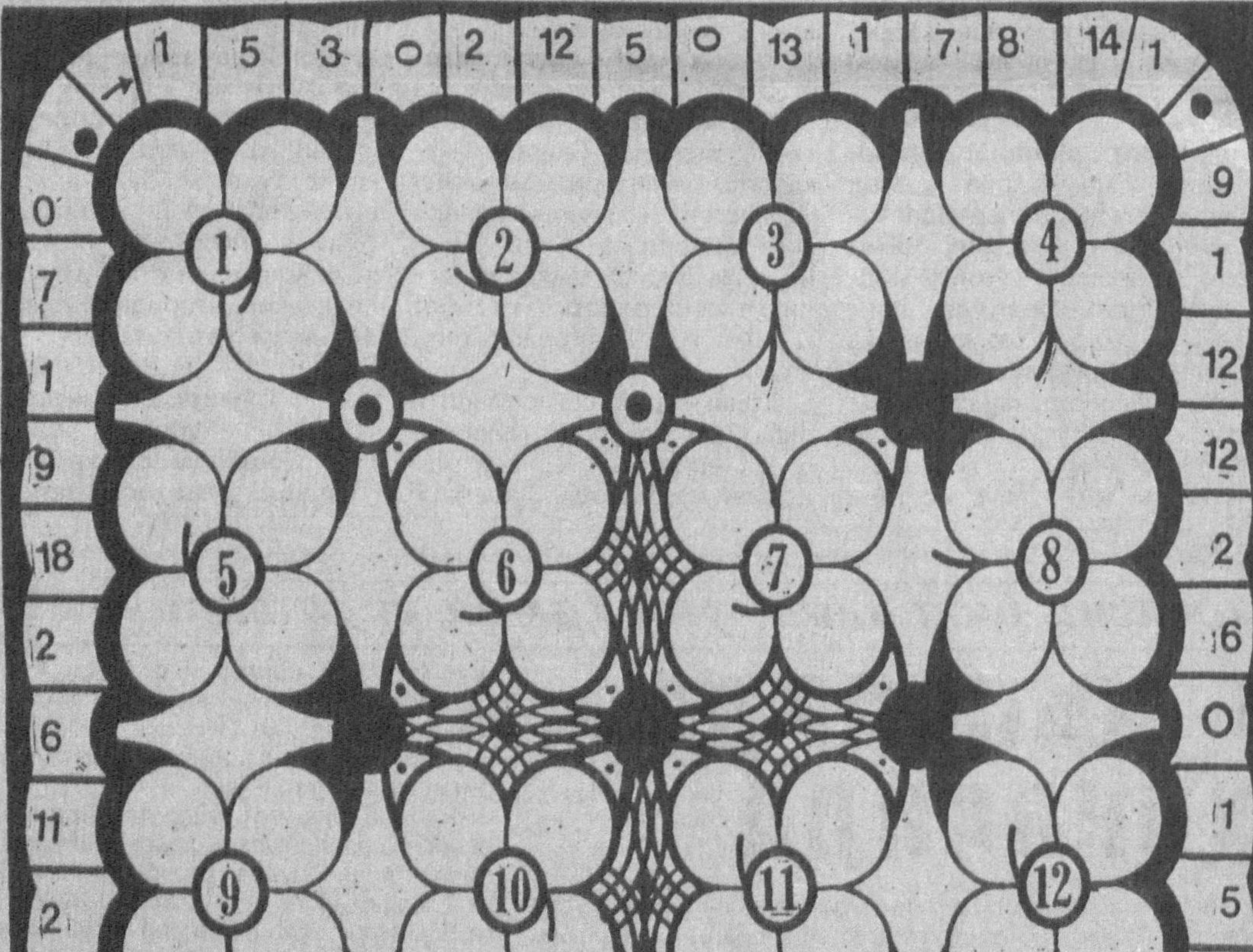

МУАММОНОМА

Очқич сўзлар: 1.Саид Аҳмаднинг ҳажвия қиссаси – 14,1,5,9,1,7,2,11.

2.Зеб-зийнат буюми, тақинчоқ – 6,17,3,8,7.

3.Адабиёт ва она тилидан ёзма иш – 18,2,16,4.

4.Сувоқ нақш ишлари ашёси – 10,2,4,13.

5.Ҳикматдан: 15,2,12 – ҳамиша ғолиб.

Энди очқич жавоблари асосида шакл атрофидаги рақамларда яширинган учта ҳикматни билиб олинг.

Фозилжон ОРИПОВ тузди

ФУТБОЛ–ТЕСТ

1.Яқин-яқингача Ироқ миллий терма жамоасига бош мураббийлик қилган германиялик мутахассис ким?

A) Юрген Клинсман
B) Эрнест Тайлер
C) Бернд Штанге
D) Феликс Магат

2.Англия премьер-лигасининг сўнгги чемпиони...

A) «Челси»
B) «Ливерпуль»
C) «Манчестер Юнайтед»
D) «Арсенал»

3.Франциялик машҳур футболчи Зайниддин Зидан аслида қаерда туғилган?

A) АҚШ
B) Миср
C) Жазоир
D) Камерун

4.1992 йил - илк миллий биринчилигимизда муваффақиятли қатнашиб, олий лигага йўл олган жамоа қайси?

A) «Цементчи»
B) «Янгиер»
C) «Гулистон»
D) «Шифокор»

5.Қуйидаги мусобақалардан қайси бири францияликлар томонидан кашф этилган?

A) Европа чемпионати
B) УЕФА кубоги
C) Жаҳон чемпионати
D) Европа чемпионлари лигаси

6.Ушбу жамоалардан қайси бири Голландия чемпионатида иштирок этади?

A) «Генк»
B) «Селтик»
C) «Рода»
D) «Аяччо»

Бу йил чиндан ҳам футбол мусобақаларига ниҳоятда бой ўтмоқда. Аввалига Европа, сўнгра Осиё чемпионатлари, кейинроқ Олимпиада ўйинларининг ажойиб футбол беллашувлари ишқибозларга олам-олам завқ бағишлади. Қолаверса, айни кунларда қизғин паллага кирган жаҳон чемпионати саралаш баҳслари ҳам «миллионлар ўйини» ихлосмандларини бефарқ қолдирмаяпти.

ФАЛАСТИН - ЎЗБЕКИСТОН - 0:3

олдинда эса масъулиятли учрашувлар

Равшан Ҳайдаров ва Юрген Гёде бошчилигидаги миллий терма жамоамиз аъзолари ЖЧ-2006 довонидаги яна бир тўсиқдан муваффақият билан ўтиб олишди. Фаластин терма жамоасига қарши Қатар пойтахти Доҳада бўлиб ўтган баҳсда ҳамюртларимиз ҳужумкор ўйин намойиш этдилар. Рақиб жамоа ҳар жабҳада мағлуб этилди. Ҳисоб ҳам шунга яраша бўлди – 0:3. Шундай қилиб, ҳозиргача ўтказилган тўртта ўйиннинг бирортасида ҳам мағлубиятга учрамаган (3 та ғалаба, 1 та дуранг) футболчиларимиз гуруҳ пешқадамлигини ўзларида сақлаб турибди. Тўпланган очко 10 та, тўплар нисбати ҳам ҳавас қилгулик – 8:1.

Ўйин тафсилотига қисқача тўхталадиган бўлсак, учрашув футболчиларимизнинг шиддатли ҳужумлари билан бошланди. Бу тез орада ўз самарасини берди. 9-дақиқага келиб мезбон футболчилар ўз жарима майдонлари яқинида ҳамюртларимизга нисбатан қўпол муносабатда бўлишди. Чамаси дарвозадан 18 метрлар узоқ масофада белгиланган жарима тўпини футболимиз фахри, терма жамоа сардори Миржалол Қосимов ҳар доимгидек қойилмақом қилиб бажарди. Иккинчи гол эса яна бир иқтидорли ярим ҳимоячи Сервер Жепаров ҳисобига ёзилди. Унга тиниб-тинчимас ҳужумчи Владимир Шишелов томонидан ошириб берилган тўп рақиб жамоа дарвозаси тўридан ўрин олди. Шу куни Россия премьер-лигасининг «Крилья Советов» жамоаси аъзоси Марат Бикмоев ўзининг терма жамоадаги биринчи голини нишонлади. Бу голга ҳам В.Шишелов ассистентлик қилди.

Футболчиларимизнинг ушбу ғалабасини катта ютуқ сифатида баҳолаш мумкин. Чунки аввало учрашув сафарда ўтказилди. Иккинчидан эса Максим Шацких, Владимир Маминов, Олег Пашинин сингари терма жамоамизнинг моҳир аъзолари турли сабабларга кўра басҳда қатнаша олишмади. Шунингдек, рақиб жамоа учрашувга қадар ўз таркибини бир нечта таниқли футболчилар билан кучайтирган эди. Таъкидлаш керакки, футболчиларимиз вақт ўтган сайин мазмунли ўйин намойиш этиб боришмоқда.

Дарвоқе, миллий терма жамоамиз аъзоларини олдинда бир қатор масъулиятли учрашувлар кутмоқда. Улардан энг муҳими эса 13 октябр куни асосий рақиб ҳисобланмиш Ироқ термасига қарши сафарда ўтадиган баҳс ҳисобланади. Агар футболчиларимиз ушбу ўйинда ҳеч бўлмаганда дуранг натижа қайд эта олишса, ЖЧ саралаш баҳсларининг кейинги босқич йўлланмасини қўлга киритиш масаласи деярли ҳал бўлди, деяверинг. Негаки, сўнгги учрашув гуруҳ аутсайдери саналган Хитой Тайпейи футболчиларига қарши, боз устига Тошкентда ўтказилади.

Шу куни ўтказилган Осиё минтақаси гуруҳларидаги 4-тур учрашувларида қуйидаги ҳисоблар қайд этилди: 1-гуруҳ: Иордания - Эрон - 0:2, Лаос - Қатар - 1:6. 2-гуруҳ: Хитой Тайпейи - Ироқ - 1:4. 3-гуруҳ: Сингапур - Уммон - 0:2, Ҳиндистон - Япония - 0:4. 4-гуруҳ: Малайзия - Хитой - 0:1, Гонконг - Қувайт - 0:2. 5-гуруҳ: КХДР - Таиланд - 4:1, Яман - БАА - 3:1. 6-гуруҳ: Қирғизистон - Баҳрайн - 1:2, Тожикистон - Сурия - 0:1. 7-гуруҳ: Вьетнам - Жанубий Корея - 1:2, Мальдив о. - Ливан - 2:5. 8-гуруҳ: Шри-Ланка - Индонезия - 0:2, Туркманистон - Саудия Арабистони - 0:1.

	Ў	Ю	Д	М	Т/Н	О
1.Ўзбекистон	**4**	**3**	**1**	**0**	**8-1**	**10**
2.Ироқ	4	2	2	0	12-4	8
3.Фаластин	4	1	1	2	9-7	4
4.Хитой Тайпейи	4	0	0	4	2-19	0

АЛОҚАЧИЛАР МАЙДОНДА

Тадбир

Навоий шаҳридаги спорт майдонларида Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги ҳамда тармоқ ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси томонидан ташкил этилган мини футбол мусобақалари бўлиб ўтди. Ушбу кўчма кубок беллашувларининг ҳудудий босқич баҳсларида «Қорақалпоқтелеком», «Хоразмтелеком», «Бухоротелеком» ва «Навоийтелеком» филиаллари жамоалари иштирок этди.

Қайси жамоа ким билан ўйнаши қуръа ташлаш орқали аниқланди. Унга кўра биринчи ўйин мезбон жамоа ҳамда бухоролик футболчилар ўртасида бўлиб ўтди. Ўз уйингда деворлар ҳам қўллайди, деганларидек бу баҳсда мезбон футболчиларнинг қўли баланд келди. Бошқача қилиб айтганда, навоийликларнинг майдонда рақибларига нисбатан анча уюшқоқлик билан ҳаракат қилишгани ҳисобнинг йирик кўриниш касб этишини таъминлади - 8:2. Кейинги беллашувда эса бундан ҳам йирик ҳисоб қайд этилди. «Қорақалпоқтелеком» ва «Хоразмтелеком» жамоалари иштирокидаги мазкур ўйин қорақалпоғистонлик футболчиларнинг яққол устунлигида ўтди. Ҳисоб - 8:0. Навбатдаги учта учрашув жамоаларнинг тенг курашлари остида кечди. Буни қайд қилинган натижалардан ҳам билиш мумкин. «Бухоротелеком» - «Хоразмтелеком» - 6:6, «Навоийтелеком» - «Хоразмтелеком» - 1:1, «Бухоротелеком» - «Қорақалпоқтелеком» - 4:4.

Эришилган натижаларга кўра «Навоийтелеком» ҳамда «Қорақалпоқтелеком» жамоалари биринчи ўрин учун кураш олиб боришди. Қизғин курашлар остида ўтган ўйинда мезбонларга омад кулиб боқди. Уларнинг 7 та голига рақиб жамоа вакиллари бор-йўғи 2 та тўп билан жавоб беришди. Ғолиб жамоа республика мусобақасида иштирок этади.

О.КАМОЛОВ

ISHONCH

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78; Хатлар бўлими 56-85-43; Реклама ва эълонлар бўлими (3712) 56-85-79.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди -

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт–матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41–уй.

Тиражи: 8471 Буюртма Г— 817 23456